Զ. ՏԱՐԻ 1513 ԹՒՒ ՀԱՅՈՑ 4381 ԱՐԱՑ 12 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 19 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1889 (Ն. Տ.) 31 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1889 28 ՃԷՄԱԶԻԼԻ. ԷՎՎԼԻ 1306

20 ՓԱՐԱ

ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-Խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌وك

غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԳԱՓԱՆՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան գահեկան արժէքի	160
» » Վեցամսեայ » »	80
» » Եռամսեայ » »	40
Գաւառաց » Տարեկան » »	260
» » Վեցամսեայ » »	100
Օտար երկիրներէ տարեկան Ֆրանք	56
» » վեցամսեայ »	28

Դուրս զրկուած լրագրաց մասնաւոր ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է
Խմբագրութեանս զրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 18 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, 1889

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԴԷՊՔԵՐՆ Ց'ԱՓՐԻԿԷ

ԶԱՐԴ ԱՆԳԼԻԱՅԻ ՄԻՍԻՈՆԱՐԱՑ

Զանզիպար, 24 յունուար, առ Թարգ.— Պ. Պրուս, անգլիայի գործակալ Լոնտոնի Միսիոնարական Ընկերութեան, Թանկանկիբա լճէն ծովեզերք վերադարձած միջոցին, անցեալ երեքշաբթի, Սատանաների մօտ սպաննեցաւ իւր 16 հեծելորդաց հետ, ամբոխի մը կողմէ որ բաղկացեալ էր Զանզիպարցի Արաբներէ և ծովեզերաց բնիկներէ։ Ի Մամպոյա իջաց պրուած էր իրեն թէ իւր կեանքը վտանգի մէջ էր։ Ա-կանատես մը կը ծանուցանէ թէ Արաբք սպաննելին զՊ. Պրուս պարզապէս սպիտակ մարդ մը լինելուն համար, ի վրէժ դերմանական անգթութեանց։ Այս սպաննութիւն ծանրակշիռ դէպք մ'է, և կը ցուցնէ թէ Դերմանք իրենց բռնած ընթացքով ո'ր աստիճան ընիկնելուն ատելութիւնը գրգռած են անխիղճ ամէն Եւրոպացւոց դէմ։ Սատանի բաղում տարիներէ հետէ մեկնակէտն էր Ափրիկէի ներսերը դիմող Եւրոպացի Միսիոնարաց, և հոն բնիկները շատ սիրով կ'ընդունէին մանաւանդ զՆդլիայցիս։ Բայց Զանզիպարի եզերաց վրայ դերմանական նուաստին և այլ գործաղութիւնք շատ կոտրեցին Եւրոպացւոց վարկն, և Արաբք համարձակ կ'ըսեն թէ չեն հաւատար որ Դերմանք կարենան կամ կամենան իրենց սպանեալ հայրենակցաց վրէժը լուծել։ Հարիւրաւոր անմեղ բնիկներ սպաննեցան, բայց արաբ հրասպառք անձիսա կը մնան, հարուստ և բարգաւած։

ԶԱՆԶԻԲԱՐԻ ՎԵՀԱՊԵՏՆ ԵՒ ԴԵՐՄԱՆՔ

Զանզիբար, 25 յունուար, առ Թարգ.— Ուրիշ դժուարութիւններէ զատ, Զանզիպարի սուլթանը դրամական ծանր դժուարութեան մատնեալ կը գտնուի։ Քիչ քիչ իմացուած տեղեկութիւններէ կ'երևի թէ Դերմանական Գաղթական Ընկերութիւնը չարաչար կը վարուի Ն. Վեհապետութեան հետ։ Այս Ընկերութեան գործի սկսելէն ի վեր, Վեհապետը 450,000 ռուփիի (իբր 45,000 օսմ. ոսկւոյ) դրամական ուղղակի կորուստ մը կրած է, և սաստ տասնապատիկն ալ անուղղակի կորուստ։ Բայց ասի, Ընկերութիւնը Ն. Վեհապետութենէն ստացած է մէն մի զրուշն որ Ընկերութեան մտուկը պիտի մտնէր եթէ կանոնաւոր գործոն վիճակի մէջ գտնուէր, և նմանապէս Ն. Վեհապետութենէն դրամական տուգանք ստացած է ի Քիլվա և այլուր կրած վնասներուն համար։ Դերմանական Ընկերութիւնը վարուած էր ափրիկեան ծովեզերքին, բնիկներուն ընդդիմութեամբ։ այնու ամենայնիւ Զանզիպարի Վեհապետը կը հարկադրի անցեալ սեպտ.էն ի վեր ամսական իբր 15,000 ռուփի վճարել՝ Ընկերութեան անգլ. վարչութեան ծախքը դոցելու համար։ Ընկերութիւնն այս ամսական գումարէն բան չէ վճարած ափրիկեան ծովեզերաց վրայ գտնուող պաշտօնէից կամ զօրաց, բաց ի մէկ տեղէ, և այսպէս երբեմն Ընկերութեան ծառայող շատ մը գաղտնի մարդիկ արաբ ապըստամբաց կողմն անցած են, (փոխանակ Պուլանժէ զօրավարին կողմն անցնելու,) իրենց անգործ և խեղճ մնալուն համար թշնամանալով թէ Զանզիպարի Վեհապետն և թէ դերմանական Ընկերութեան։ Հինգ ամիսէ ի վեր Ընկերութեան վճարմանց այս անհամեմատելի դադարման բերմամբ, Զանզիպարի Վեհապետն ափրիկեան եզերաց վրայ իշխանութիւնը փճացած է։

—Ֆրանսացի Միսիոնարք այս պահուս 8,000 խեղճ բնիկ գաղթականներ կը պատսպարան և կը խնամեն ի Պակամբիյօ, մեծաւ մասամբ ազատեալ կամ իրենց տնարց ձեռքէն փախած գերիներ։ Ա.յսպէս ծանր ծախուց ներքեւ մնած են, որոց դիմանալ կարենալու համար Եւրոպացւոց բարեսիրութեան կոչում կ'ընեն և դրամ կը խնդրեն։

ԱՐԱԲՔ ԵՒ ԴԵՐՄԱՆՔ

Պերլիներ Թ-ինկլիի մասնաւոր թղթակիցը Զանզիպարէ կը գրէ թէ այժմեան ապստամբական շարժումը բացարձակապէս ուղղեալ է Դերմանական Ընկերութեան դէմ, այլ գործակալք, ճամպարանօք մեկնելով Փանկանիէ, հոն թողած են իրենց ամէն հրացանները, թնդանօթներն և ռազմամթերքն, և թշնամիք, զանոնք գրաւելով, կրցած են Դերմանները զրկել Դերմանաց զէնքերովը։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պուլանժէ զօրավարն ի պարտութիւն մատնելու համար Հանրապետականաց կողմէ մեծ ճիգեր եղած էին։ Հատորներ անդամ հրատարակեցան։ Պ. Ժիլ Սիմոն, Ֆրանսայի ամենէն երևելի քաղաքական հրապարակագիրներէն մին, ընտրական պայքարին մէջ մնած էր մեծաւ եռանդեամբ, և «Ճիշդ է՞ Դեկտ.ի երկուքն» անուամբ գիրք մը հրատարակած էր, որ լրջամիտ դատերուն վրայ ազդու տպաւորութիւն մ'ըրաւ։ Պ. Ժ. Սիմոն, 1882 դեկտ. 2ի պետական հրաւէրն յիշեցնելով, կը գրէր թէ Զօր. Պուլանժէի ընտրութիւնն անհուսալի նախաշաւիղ մը պիտի լինի ազգային ազէանների, և անհաղորդելի չարիք պիտի պատճառէ, բռնապետութեան, ատելութեան և թշնամութեան նոր շրջան մը բանալով, նման այնմ որ հետևեցաւ Նավպլէոն Գ.ի ընտրութեան և գիկտատորութեան։ Պ. Ժոզէֆ Ռէյնաք եւս, «Պուլանժէական դաւեշան» անուամբ գրքի մը մէջ ամփոփեց Պուլանժէականութեան դէմ հրատարակած կարգ մը կորովալից յօդուածներն։

—Անցեալ օր յիշատակած էինք թէ Փարիզի և արուարձանաց ստուար մեծամասնութեան քուէն չհաղող Պուլանժէ զօրավարն իրեն դէմ ունէր սակայն Փարիզեան մամլոյն մեծամասնութիւնն։ Հաչիւ մը կը ցուցնէ թէ Փարիզի 7 պատգամաւորական (արքայական կամ պոնապարթեան) և 4 հանրապետական թերթեր Զօր. Պուլանժէի կողմն էին, 1 արքայական և 20 հանրապետական թերթեր՝ ընդդէմ, 5 պահպանողական թերթեր Պուլանժէի նրկատմամբ համակիր կերպիւ չէզոք էին, և ուրիշ հինգ պահպանողական թերթեր ալ բոլորովին չէզոք էին։

Օր. Պլանշ Էտատարաս, դուստր ի Փարիզ հասատուած հանգուցեալ անգլիացի բժշկի մը, յունուար 23ին բժշկական փոյլուն քննութիւն անցուց, ի ներկայութեան նշանաւոր բարեմիտներ մը, յորում ախինդաց երեւելի տեղ մը գրաւած էին։ Օր. Էտատարասի համարձակ և պայծառ պատասխանիք և բացատրութիւնք շատ լաւ ապատրութիւն բրին, և Տքթ. Շարքօ դրատեալով զինք, հարցուց թէ ո'ր ասպարէզը կ'ընտրէ։ Օրիորդը պատասխանեց թէ իւր նպատակն է դարմանել ամէն հիւանդներ, բայց մանաւանդ պանկիներ և տղայք խնամել։ Տքթ. Շարքօ պատասխանեց թէ ինք համամիտ է կին բժիշկներ կարգելու հիւանդանոցներու համար, և ուրախ պիտի լինի եթէ Օր. Էտատարաս պաշտօն ընդունի Փարիզի հիւանդանոցի մը մէջ։ Թէև բժշկական ուսանող երիտասարդք ոմանք գժգոհութիւն յայտնեցին կին բժշկի մ'ընդունելութեան առթիւ, բայց բարեկարգութիւնը չխանգարեցաւ։ Ուրիշ Ֆրանսուհի օրիորդ մ'ևս այս օրերս վայլուն կերպիւ կ'ատարէ իւր բժշկական ուսմանց շրջանը։

—Ցրանսերէն թերթի մը մէջ կը կարդանք։

Մայրն իւր զաւկին։—«Տղա՛յ, հայրդ քեզմէ շա՛տ դժգոհ է։»

Զաւակն։—«Թո՛ղ Պուլանժէ զօրավարին քուէ տայ հայրս։»

Այս կիւրակի առաւօտ ընտրութենէն յառաջ, Սրսանի քաղաքային խորհրդոյն անդամը միհաղոյն ուղղէր մը ղրկեր էին Պ. Ժաքի ընտրութեան աշխատող հանրապետական մասնախումբերուն։ Այս գրութեամբ կը յայտարարէին թէ «Սրսան, որ կայսրութեան «անկումը տեսաւ, որ թշնամաց ար«շաւանքին բոլոր ազէաքը կրնց, դի«տէ թէ կեսար մը քանիի կը նոսի։ «Սատրագրեալքս հետեւապէս ամ«նայն զօրութեամբ կը բողոքինք ընդ«դէմ դիկտատորական մեքենայու«թեանց Պ. Պուլանժէի, որ հակա«հանրապետական դաշնակցութեան «ընտրելին է, և մեր լուսոյն կը զրբ«կենք ձեզ՝ նպաստելու համար ժաք «քաղաքացւոյն ընտրելիութեան, որ է «միակ հանրապետական ընտրելին։»

Այս ամէն հրաւէրք, մին քան զմիւսն հմտագիր, բաւական չեղան սակայն Փարիզի թեմական ընտրութիւնը, և հանրապետականաց ողջամիտ մասին ամէն ճիգունք իրենց անկարողութիւնն ևս ևս ցոյց տալու ծառայեցին։

Ռուսաց ի Հանգիստան

Ցրանսայի նախարարաց խորհուրդն իւր անցեալ շաբաթ աւուր (յունուար 26ի) նստին մէջ զրաղեցաւ Խաղաղապատ Աչինովի խնդրով, որ ստուար խմբով մը Հապէշաստան կ'երթայ։ Այս դաղթականութիւն ֆրանսական թեւարկութեան ներքեւ գտնուող կէտի մը վրայ ցամաք եղած է։ Նուազային դորձոց նախարար Քրանէ ծովակալը բացատրեց խորհրդոյն թէ այս խաղաղաբատուն կանուխ ցամաք եղած են Թաճուրայի մօտ, զգուշանալով ֆրանսական Մէրկուրեան էն, որ այն կողմը (Օպրք) հսկելու պաշտօնն ունի։ Նախարարութիւնն որոշեց հրամայել Օպօքի ֆրանսացի կառավարչին որ իմացնէ Աչինովի թէ, եթէ ֆրանսական թեւարկութեան ներքեւ գտնուող հողի մը վրայ հասատուիլ կ'ուզէ, պարտի հնազանդիլ ֆրանսական կանոնաց, և անձնական պաշտպանութեան պէտք եղածէն աւելի զէնք չբերել։ Իսկ եթէ ներքսերը (գէպ ի Հապէշաստան) երթալ կ'ուզէ, պարտի նմանապէս անձնական պաշտպանութեան պէտք եղածէն աւելի զէնք չբերել, զի այն կողմը ֆրանսական հողէն զինուց փոխադրութիւն իբրեւ վաճառելի նիւթ արգիլուած է։ Օպօքի կառավարչին հրաման տրուեցաւ նաեւ որ ամենամեծ ուշադրութեամբ հսկէ որ զէնք և զինեալ մարդիկ ցամաք չհանուին։

Ֆրանսայի կառավարութեան այս հոգածութեան շարժառիթն է Իտալիոյ գանգատի պատճառ չտալու խնդիրը։ զի քանի որ Հապէշաստան Իտալիոյ հետ խաղաղութիւն կնքած չէ դեռ, ի Հապէշաստան զինեալ մարդոց ու զինուց ներմուծումը ֆրանսական հողէն՝ կրնայ դժգոհութիւն պատճառել Իտալիոյ կառավարութեան։

* * *

Փէթերսպուրգ, 26 յունուար։—Ցեղայոս կառավարական ակմոց մէջ կ'ըսուի թէ խաղաղապատ Աչինովի, Փարիսս վարդապետին և ընկերաց Հապէշաստան ուղեւորութիւնն իրենց անձնական հաշուոյն ձեռնարկեալ գործ մ'է։ Ռուս կառավարութիւնը մասն և բաժին չունի։ Ռուս ժողովրդէն մաս մը միայն կը համակրի այս ձեռնարկութեան։ — Նոյնէ Վրեմէյի մէջ ռուս ուղեւոր մը կը գրէ թէ Հապէշաստան գացող ռուս պատուիրակութիւնը կամ գաղթականութիւնը ծանր վտանգաց պիտի ենթարկի։ Աչինովի համար միակ ճամբայն է Թաճուրայի ի Շօա։ բայց Շօայի թագաւոր Մենելիքի բռնելիք ընթացքը կասկածելի է։ Իտալացի գործակալներ Ռուսերէն առաջ Շօա հասած են արդէն։ Եթէ Մենելիք կամ Ցոլհան թագաւոր Անքօպարէ կամ Կոնտապալ պահակախումբ մը չդրկեն Ռուսաց ընկերանաց, մեծ վտանգներէ կրնայ վախցիլ։ Այս պատճառաւ Աչինով և ընկերք զինեալ են։

ԱՐՏԱՔԻՆ ՄԱՆՐԱԼՈՒՐՔ

Անցեալ օր ծանուցինք թէ Մոսքուայի հանրածանօթ «Սլաւաէր» ընկերութիւնը նոր եռանդեամբ մը կը կազմակերպուի։ Վերջին օրերս առելի քան հարիւր անձինք, մեծ մասամբ Մոսքուայի վաճառականք և գործարանատէրք, անդամ գրուած են նոյն ընկերութեան։

—Ահռելի սով մը ծագած է ի Զինաստան, և ամէն օր հարիւրաւոր զոհեր կը տանի։ Լոնտոնի Քաղաքապետն նախաձեռնութեամբ հանգանակութիւն մը բացուեցաւ, և կը յուսացուի մեծ գումար մը նպաստ զրկել։ Լորտ-Քաղաքապետն իւր հրաւէրով մասնաւորապէս կը յիշեցնէ թէ Անգլիացիք Զինաստանի վաճառականներն մեծ շահեր բրած լինելով, բնական է որ այսպիսի ծանր ապտակ մը մէջ փութան օգնութեան ձեռն դարկանել։ Ապրիլեկի յանձնախումբ մը կը կազմուի Լոնտոնի մէջ։

—Ո՛չ միայն Պելգիա այլ և Հոլլանտա ինքզինք վտանգի մէջ կը տեսնէ, և հարկ կը համարի արտաքսելը պատրաստութիւններ կատարել՝ Եւրոպական խաղաղի պատահանութեանց դէմ գնելու համար, յորս փոքր չէզոք պետութիւնք կրնան կորուսանել իրենց անկախութիւն։ Հոլլանտայ կառավարութեան բանակի և նաւատորմի համար ծախք բրած տարեկան 35 միլիոն ֆիորինն անբաւական կը համարուի, և Հոլլանտական Խորհրդարանն այս օրերս պիտի սկսի ընդհանրապէս քննել երկրին պաշտպանութեան միջոցները։

—Սերբայոյ դահուն թեկնածու Փիլիպ Քարաքարլիչ Իշխան Վլենտա հատ. բայց ամենայն քաղաքավարութեամբ իրեն իմաց տուեցաւ թէ պաշտօնական ակմոց մէջ ո'չ ոք իւր այցելութեան կը սպասէ։

—Ամերիկան և ռուսական լրագրք ժամանակէ մ'ի վեր կը խօսին Նովի-Պազարի բանգակ Սանճաքին նը-կատմամբ Աստրիոյ և Թուրքիոյ միջեւ կնքելի պայմանագրութեան մը վրայ։

—Թումանոյ թագաւորն և թագուհին, 1869 ին ամուսնացեալ, մէկ զաւակ միայն ունեցան, որ զարմիկ մեռաւ, և անկէ ի վեր ռումանական գահուն ուղղակի ժառանգ չկար։ Թագաւորին եղբօրորդին, Հոհենցոլլերնեան Ֆերդինանտ Իշխան, կը համարուի գահաժառանգ։ Բայց այժմ անակնկալ լուր մը կուգայ Վիեննայէ։ Ռումանոյ Էլիզապէթ Թագուհին, որ, Քարմէն Սիլվա գրական անուան ներքեւ, ինքզինք բոլորովին գրականութեան նուիրած կը համարուէր, հիմակ այնպիսի վիճակի մէջ կը գտնուի եղեր որ յուսալի է եղեր թէ քանի մը ամիսէն ուղղակի ժառանգ մը տայ թագաւորական գահուն։

—Սուաքինէ յունուար 26ին կը հեռագրուի թէ Սուաքինի պաշարողաց յարձակումները վանելու և քաղաքը վերահաս վտանգէն ազատելու համար Գոտիրէէ Սուաքին գացած անգլիացի զօրաց վերջին դունդն ևս մեկնած է Սուաքինէ, Դահիրէ վերադառնալով։

—Հռոմէ յունուար 26ին կը հեռագրուի թէ Պ. Քրիսպիի նախարարութեան վիճակն անկայուն է։ զի երկուական նախարարին և ծովային և պատերազմական նախարարաց միջև անհամաձայնութիւնը աստակացած է։ Երկուական նախարարը կը պահանջէ զեղչել արդի և ապագայ զինուորական ծախքերը։ միւս երկու նախարարք կը մերժեն։ Հաւանական է որ նախարարութիւնն իյնայ, մանաւանդ եթէ խաղաղ Խորհրդարանը մերժէ նոր արդյ ծրագրերը։

—Պրուսէլի ռուսական նոր պաշտօնատեղիներին փեթերսպուրգի թղթակիցն, որ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան դրիւռոր պաշտօնեայներէն մին է, կը ծանուցանէ թէ բուսլլին պերսարն պիտի բարձրանայ, և ի մեծայ երկաթ Փրանքի պիտի հաւասարի, այսինքն գրեթէ 6օմն ու կէս թողթի թուպլին մէկ օսմ. ոսկւոյ հաւասար պիտի լինի։

—Այս շաբաթի օր (փետր. 2) Պերլինի ռուս դեսպան Կոմս Փաուլ Շուվալով հոգեկերոյթի մը կուգայ ի պատիւ Վիլհելմ Բ. Կայսեր, որ խոստացած է ներկայ պատուել։ Այս բացառիկ պատիւը Ն. Կ. Վեհապետութիւն ցարդ ո'չ մէկ դեսպանի բրած էր, և արդէն սովորական բան մը չէ որ Կայսրն հոգեկերոյթի հրաւէր ընդունի դեսպաններէն։

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Սպանիոյ կառավարութիւնը կը խորհէր Հռոմայ դեսպան կարգել իւր Փարիզի նախորդ դեսպանն, զՇօն Ալպարէտա։ բայց Պ. Քրիսպիի կանխաւ ծանոյց թէ նորա անուանումն հանոյ չպիտի լինի Իտալիան կառավարութեան, որովհետև Տօն Ալպարէտա Ֆրանսայէ է, և գլխաւոր թեւարկերն էր հկս միլիոն ֆր.ի վարկին, զոր սպանական Խորհրդարանը քուէարկեց ի դիւրութիւն Սպանիացւոց մասնակցութեան 1889 ի Ֆրանսական Արուեստահանդէսին։ Մարտիի կառավարութիւնն հետեւապէս Լոնտոնի դեսպան կարգեց զՇօն Ալպարէտա, որ երբեմն նեբրին դործոց նախարար եղած է և Սպանիոյ արդի նշանաւոր դիւանագէտներէն մին է։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ

Ամէն անդամ որ Մրսցեալ Նահանգաց նախագահը փոխուի, դեսպանք ևս կը փոխուին։ Ռուսիոյ, Լոնտոնի ամերիկեան դեսպան Պ. Թէլֆս այս օրերս կը մեկնի, քանի որ Հանրապետական Նախագահ մը ունի բազմիլ ի Ուաշինկթըն՝ Պ. Բլիվէնի տեղ։ Պ. Թէլֆսի մեկնելուն առթիւ, անցեալ շաբթու, Լոնտոնի քաղաքապետական պաշտօնատան մէջ ի պատիւ իրեն չքեղ հացկերոյթի մը տրուեցաւ, յորում ներկայ էին կառավարութեան և Խորհրդարանին ներկայացուցիչք, և երևելիք անգլիական ընկերութեան ամէն դասուց։ Այս նշանաւոր բազմութիւն ջերմ համակրանք արտայայտեցին։

—) 34 (—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼԲԻ

ԺԻԼ ՎԷՌՆ

ՍԵՒ-ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

ԳԼՈՒԽ ԺԹ.

—o—

ՆԷԼ

—Այ՝ . . . մոլորեցան . . . պատասխանեց Նէլ, որուն ձայնը կը դողդղար։ Իրենց կանթեղը մարեցաւ։ Զկրցան ճամբաներն գտնել . . .

—Եւ հոն, գոչեց Հարրի, ութ երկար օրեր բանտարկուած մնալով, մեռնելու վրայ էին, Նէլ։ Եւ եթէ չլինէր գիտա էակ մը զոր Աստուած ղրկեց մեզ, հրեշտակ մը թերեւս, որ գաղտագողի քիչ մը հաց բերաւ իրենց, առանց խորհրդաւոր առաջնորդի մը որ եռաքէն մինչեւ անոնց քով տարաւ իրենց ազատարարները, երբեք չպիտի ելնէին այդ գերեզմանէն։

—Դուն ի՞նչպէս գիտես, հարցուց դեռատի աղջիկը։

—Որովհետեւ այդ մարդիկը, ձէյմս Սգարն էր, հարցս էր . . . ե՞ս էի, Նէլ։

Նէլ, գլուխը վեր առնելով, բռնեց երիտասարդին ձեռքն, եւ նայեցաւ նմա այնպէս անքթիթի, որ Հարրի խառնեցաւ մինչեւ իր սրտին ալուցը մէջ։

—Դո՞ւն, կրկնեց մատաղահաս աղջիկը։

—Այ՝, պատասխանեց Հարրի վայրկեան մը լռութենէ յետոյ, եւ այն որուամ կը պարտինք մեր կեանքը, դո՞ւն էիր, Նէլ։ Դո՞ւն միայն կրնայիր լինել։

Նէլ երկու ձեռներուն մէջ խոնարհեցուց գլուխն, առանց պատասխանելու։ Երբեք Հարրի այնչափ յուզուած չէր տեսած զնա։

—Անոնք որք զքեզ ազատեցին, Նէլ, յարեց այլայլակ ձայնիւ, արդէն քե՛զ կը պարտէին իրենց կեանքն, եւ կը կարծե՞ս թէ երբեք կրնան մոռնալ զայդ։

ԳԼՈՒԽ ԺԹ.

ՃՕՃԱԿԱՆ ՍԱՆԴՈՒՂԻՆ ՎՐԱՑ

Սակայն Նոր Ապըրթիլի շահագործման աշխատութիւնք մեծ շահերով յառաջ կը տարուէին։ Աւելորդ է ըսելթէ ձէյմս Սգար ճարտարապետն և Սիմոն Ֆորտ,—այս ածխարեր հարուստ գեանն առաջին գտիչներն,—առատապէս կը մասնակցէին այս շահերուն։ Հարրի ուրեմն լաւ պատառ մը կը լիներ։ Սակայն մտքէն չէր անցուներ թողուլ ածխահանքը։ իր հօրն յայսորէած էր գործավարի պաշտօնին մէջ և ժրաջանութեամբ կը հսկէր այս հանքահանքերու ամբողջ աշխարհին վրայ։

Ձէյք Բիան կը պարծենար եւ կը հերքուէր իր ընկերոջ յաջողութեանն համար։ Ինք ալ լաւ վիճակի մէջ էր։ Երկուքն ալ յաճախ կը տեսնէին զիրար, թէ՛ տան մէջ, թէ ներսի աշխատութեանց տեղն։ Ձէյք Բիան դիտած էր Հարրիի տածած զգացումները մանկամարդ աղջկան նկատմամբ։ Հարրի պատասխան չէր տար, այլ Ձէյք կոկորդալիր կը խնդար երբ իր ընկերը գլուխը կը թոթուէր ժխտական կերպով։

Պէտք է ըսել նաեւ թէ Ձէյք Բիանի ամէնէն ջերմ փափաքներէն մին էր ընկերակցել Նէլի երբ իր առաջին այցելութիւնն ընէր կոմսութեան երեսին վրայ։ Կ'ուզէր տեսնել նորա զարմացումներն, իր աքանչացումն հանդէպ այն բնութեան որ ցայն վայր անծանօթ էր իրեն։ կը յուսար որ Հարրի այս պատոյտի միջոցին իրեն հետ տանէր զինքն։ Մինչեւ ցայն վայր, սակայն, այդ մասին առաջարկ մը ըրած չէր իրեն,—եւ այս բանս քիչ մը անհանդստութիւն կը պատճառէր իրեն։

Օր մը, Ձէյք Բիան կ'ինկնէր օդագնութեան հորերէն մէկէն որոնցմով ածխահանքին սառորեն յարկերը կը հաղորդակցէին հողին մակերևոյթին հետ։ Այն անդուղներէ մին առած էր որք, յաջորդական տատանումներով բարձրանալով և իջնելով, թոյլ կուտան վեր ելնել և վար իջնել առանց յոգնութեան։ Սարսռածքին քան ճօճումներն իրր հարիւր յիսուն ոտք լինցուցած էին զինքն, երբ, այն անձուկ գաւթիկին վրայ ուր կանգ առած էր, հանդիպեցաւ Հարրիի, որ գուբսի աշխատութեանց համար վեր կ'ելնէր։

—Դո՞ւն ես, ըսաւ Ձէյք իր ընկերոջ որ հորին ելեկտրական կանթեղներուն լոյսէն լուսաւորուած էր։

—Այ՝, Ձէյք, պատասխանեց Հարրի, և գոհ եմ զքեզ տեսնելով։ Առաջարկութիւն մը ունիմ քեզ ընելիք . . .

—Բան մը մտիկ չեմ ըներ մինչեւ որ Նէլի վրայ լուր չտաս ինձ, գոչեց Ձէյք Բիան։

—Նէլ աղէկ է, Ձէյք, և այնչափ աղէկ որ ամիսէ մը կամ վեց շաբաթէն, կը յուսամ որ . . .

—Հետը պիտի ամուսնանա՞ս, Հարրի։

—Զուրցացիր չես գիտեր, Ձէյք։

—Կարելի է, Հարրի, սակայն գիտեմ թէ ի՞նչ պիտի ընեմ։

—Ի՞նչ պիտի ընես։

—Ե՛ս պիտի ամուսնանամ հետն, եթէ դո՛ւն չամուսնանաս, պատասխանեց Ձէյք բարձրաքրքիջ խնդալով։ Սուրբ Մունկոն վկայ ըլլայ ինձ, սակայն այդ սիրունիկ Նէլը հաճելի է ինձ։ Ծաղկատի և բարեսիրտ արարած մը որ բնաւ բաժնուած չէ հանքէն, ահա կինն որ կը յարմարի հանքահանի մը։ Նա որբ է, ինչպէս ես ալ որբ եմ, և, եթէ քիչ մը չմտածես իրեն վրայ և նա գէշ աչքով չնայի ինձ, Հարրի . . .

Հարրի լրջութեամբ կը նայէր Ձէյքի։ կը թողուր որ խօսի, առանց իսկ փորձելու պատասխանել նմա։

—Խօսքերէս չես նախանձիր հարկաւ, Հարրի, ըսաւ Ձէյք Բիան աւելի լուրջ ձայնով մը։

—Ո՛չ, Ձէյք, պատասխանեց Հարրի հանդարտութեամբ։

—Սակայն, եթէ Նէլը կինդ չընես, յաւակնութիւն չունիս որ պառաւ աղջիկ մնայ։

—Ես ոչ մէկ յաւակնութիւն ունիմ, պատասխանեց Հարրի։

Սանդուղին մէկ ճօճումն եկաւ յայտնաժամ բաժնեց երկու բարեկամները, մին վար իջնելու և միւսն վեր ելնելու համար։ Սակայն իրարմէ չբաժնուեցան։

—Հարրի՛, ըսաւ Ձէյք, կը կարծե՞ս թէ լրջութեամբ խօսեցայ քեզ քիչ մը առաջ Նէլի մասին։

—Ոչ, Ձէյք, պատասխանեց Հարրի։

—Էհ լաւ, հիմա՛ լրջութեամբ պիտի խօսիմ։

—Դո՛ւն, լրջութեամբ խօսիս։

—Իմ պատուական Հարրիս, պատասխանեց Ձէյք, ես կարող եմ լաւ խորհուրդ տալ բարեկամի մը։

—Տո՛ւր, Ձէյք։

—Էհ լաւ, ուստիկ։ Դուն կը սիրես Նէլը իրեն արժանի բոլոր սիրով, Հարրի։ Հայրդ, ծերունի Սիմոնը, եւ մայրդ, ծերունի Մաջը, իրենց զաւակին պէս կը սիրեն զինքը։ Արդ, քեզ չատ քիչ բան կը մնայ ընելիք որպէս զի բոլորովին իրենց աղջիկը լինի։—Ինչո՞ւ համար չես ամուսնանար իրեն հետ։

—Նէլի զգացումները գիտե՞ս որ այդչափ յաւաղ կ'երթաս, Ձէյք, պատասխանեց Հարրի։

—Ոչ ոք կ'անգիտէ զայնս, ոչ իսկ դուն, Հարրի, եւ սոսր համար է որ ո'չ ինձմէ կը նախանձիս, ո'չ ուրիշներէն։—Բայց ասնս սանդուղը վար կ'իջնէ, և . . .

—Կեցի՛ր, Ձէյք, ըսաւ Հարրի բռնելով ի ընկերն, որուն ուրն արդէն թողած էր գաւթիկը՝ շարժուն սանդուղին վրայ հաստատուելու համար։

—Լա՛ւ, Հարրի, գոչեց Ձէյք խնդալով, կտոր կտոր պիտի ընել տաս զիս։

—Լրջորէն մտիկ ըրէ, Ձէյք, պատասխանեց Հարրի, որովհետեւ, ես ալ, լրջորէն կը խօսիմ քեզ։

—Մտիկ կ'ընեմ . . . մինչեւ յաջորդ ճօճումն, բայց ոչ աւելի։

—Ձէյք, յարեց Հարրի, պէտք չունիմ քեզմէ պահելու թէ կը սիրեմ Նէլը։ Իմ ամէնն ջերմ փափաքս է կինս ընել զնա . . .

—Լա՛ւ։

—Սակայն, իր այս վիճակին մէջ, խըզճի խայթ մը կ'ունենամ իրմէ խնդրելու որ անդառնալի որոշում մը տայ։

—Ի՞նչ ըսել կ'ուզես, Հարրի։

—Ըսել կ'ուզեմ, Ձէյք, թէ Նէլ երբեք թողած չէ ածխահանքին խորութիւններն ուր ծնած է անչուշտ։ Դուրսէն բան մը չգիտեր, բան մը չճանչնար։ Ամէն բան սովրելու է աչքերով, և թերեւս սրտով Ո՞վ գիտէ ի՞նչ պիտի լինին իր մտածումներն երբ նոր տպաւորութիւնք ծնին իր մէջ։ Դեռ աշխարհային բան մը չունի, և ինձ կը թուի թէ զինքը խաբել է, մինչեւ որ լաւ հասկացողութեամբ որոշած չըլլայ ուրիշ ո և է բնակութենէ նախամեծար համարել ածխահանքին բնակութիւնը։—Կը հասկնա՞ս զիս, Ձէյք։

—Այ՝ . . . անորոշ կերպով . . . կը հասկնամ մանաւանդ թէ դուն ինձ նորէն փախցնել պիտի տաս յաւաղիկայ ճօճումը։

(Շարունակեալ)

տեց առ Պ. Ֆէլիս. զի թէեւ վերջերս Լորտ Սաքվիլի դէպքը քիչ մը պաղութիւն ձգեց Ամերիկայի եւ Անգլիոյ միջեւ, բայց Անգլիացիք և Ամերիկացիք ուրիշ, երկու ազգերու պէս չեն նայիր իրարու, այլ ազգական կը համարին զիրար, և չեն ուզեր որ ո՛ և է տարաձայնութիւն անհաճոյ հեաք մը թողու։ Պ. Ֆէլիս դեղեցիկ բանախօսութեամբ մը յայտնեց թէ ո՛րչափ լաւ տպաւորութիւններ կը տանի Անգլիայէն և ո՛րչափ սքանչացած է անգլիացի ազգին ընտիր ընտիր ձիրքերուն վրայ։ Սալիսբրի Մարքիզուհին և Ռոզպէրի Կոմսուհին ազնուական տիկնայց դասուն մէջ հանգանակութիւն մ'ընելով, ազամանդեայ ընտիր ապարանջան մը նուիրեցին առ Տիկին Ֆէլիս, պատիւ մը որ ցարդ ո՛չ մէկ դեսպանուհւոյ մատուցուած է ի Լոնտոն։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական ժողովն երէկ ի նիստ դումարեցաւ ի Խորհրդարան Ղալաթիոյ ընդ Նախագահութեամբ Ամէն. Ս. Պարոիրաբ Հօր եւ առենապետութեամբ Վեսմ. Մարսուա Սիմոն պէյի։

1. Ժողովն՝ յետ երկար խորհրդակցութեանց՝ կեդր. մասուկին ելմնացոյցը պատրաստեց եւ այս առթիւ ինչ ինչ կարգադրութիւններ բրաւ զրս պիտի մատուցանէ Ազգ. Ժողովին։

Նոյնպէս զրաղեցաւ Պարոիրաքարանի ներքին բարեկարգութեան խնդրովն եւ միանդամայն որոշ սակագին մը պատրաստեց այն գիւանական տուրքերուն համար որք կ'առնուին Պարոիրաքարանի հետ գործ ունեցող անձերէն։ Այս սակագնոյցակը, վաւերացեալ Քաղաքական Ժողովոյ Առենապետին ու Առենադրպրին ստորագրութեամբ, Պարոիրաքարանի մէջ ի տես պիտի դրուի։

2. Ժողովն Ցանձնաժողով մը կազմեց Ազգ. Ժողովոյ Ղալաթիոյ խորհրդարանին եւ յարակից սենեակներու կահաւորման համար եւ առ այս վարկ մը սահմանեց կեդր. Սընտուկէն։ Սոյն յանձնաժողովոյ անդամ կարգուեցան

Վեսմ. Նուբար էֆէնտի
Մեծ. Տօքթէօր Թիրեաքեան էֆէնտի
» Յարութիւն էֆ. Նորատունկեան
» Գաբրիէլ էֆ. Գաբրիէլեան
» Կարապետ էֆ. Սըվաճեան

Եըմնից տեսուչ Զապանեան Միհրան էֆէնտի եւս պիտի աշխատակցի սոյն յանձնաժողովոյն։

3. Ժողովը նկատողութեան առաւ Խասդիւղի Թաղական Խորհրդոյ ընտրութեան տեղեկագիրն եւ օրինաւոր գտնելով վաւերացուց։

4. Ժողովը տեղեկանալով որ Տիվրիկի ազգ. վարժարանը դրամի կարօտութիւնունի, որոշեց պէտք եղած գումարը զրկել Տիվրիկի կարուածոց հասցէին եւ միանդամայն մասրամատ տեղեկութիւններ պահանջել նոյն գաւառի նիւթական եւ բարոյական վիճակին վրայ։

5. Ժողովն իւր անցեալ նստին մէջ որոշած էր իւր սոյն նստին հրաւիրել Գարակէօմիւրկի յանձնաժողովին վերջնապէս կարգադրելու համար կղերական վարժարանին հաստատման խնդիրը։ Ցանձնաժողովոյ նախագահ Դեր. Մաղաքիա Եպիսկոպոս Ժողովոյ ներկայանալով յայտարարեց թէ յանձնաժողովը տակաւին ժամանակ չէր ունեցած խնդիրն ուսումնասիրելու, որով որոշուեցաւ այդ խնդիրն ուրիշ անդամի վերատեսել։

6. Կը յիշուի թէ որոշուած էր մայրաքաղաքիս և գաւառաց եկեղեցեաց մէջ գանձանակներ շրջաբերել Լիմիածնոյ համար և թէ այդ գանձանակաց համար ընդհանուր գանձապետ կարգուած էր Կիւմիւշկերտան Մեծ. Տիգրան էֆէնտի։

Արդ Կիւմիւշկիրտան էֆէնտի ժողովոյ ներկայանալով յանձնեց յիշեալ գանձանակաց միջոցաւ հաւաքեալ դրամներու հաշուեցոյցին որ կը յանգի ց 31 դեկտեմբեր 1888։

	Ղրուշ
Գատաքէօյ	2,236
Բերա	1,460
Զնքուշ	1,095
Խտիրնէ	1,021 ½
Ռուսճուգ	486
Խասքէօյ	370 ½
Ակն	360
Պէշիկթաշ	356 ¾
Քէմալ	255
Պօյանը-գիւղ	234
Բում-Գարու	203
Մահալլա	210
Եէնի-գարու	162 ¼
Պէշիք-տէրէ	151 35
Ասիշ	130
Կիպրոս	120
Բումէլի-հիսար	90
Մաքըր-քէօյ	85
	9,027 35

7. Ինչպէս յայտնի է Քաղաքաւթիւնը պաշտօնապէս մը ուղղեալ ի Պարոիրաքարան ծանուցած էր թէ Գանտիլլիի Եկեղեցին փչելու վտանգ կ'սպառնայ եւ յանձնարարած էր վերատեսնել առաջին առնուլ։ Այս պաշտօնագրոյն վրայ Ամէն. Ս. Պարոիրաքարեան Հօր հրամանաւ Պարոիրաքարական Փոխանորդն եւ Բարեան Սեպուհ էֆ. Գասիլլի գնացած և առ ժամանակ վտանգին առաջին առած էին։

Արդ, ժողովն որոշեց ժապաւինեալ տուիմար մը յանձնել Գանտիլլիի թաղ. խորհրդոյն որպէս զի հանգանակութեամբ կատարեն հարկ եղած կարեւոր նորոգութիւնները։

Ժողովն ստանցմէ զատ զբաղեցաւ նաև կարգ մը յարաբերական խնդիրներով։

Իզմիրի ազգայիններէն մաս մը երէկուան թուականաւ հեռագրէն ուղղած է Ամէն. Ս. Պարոիրաքարեան Հօր.

ԻԶՄԻՐ, 30 յունվար

Ամենապատիւ Սրբազան Հայր, Ժողովուրդը սատիկ յուզուած, արդի երեսփոխանութիւնը՝ իրը ապօրէն՝ չի ճանաչեր։ Խնդրենք անմիջապէս Ցեղապահ զրկել նոր ընտրութեան համար.

(Սուր.) Սէրճոֆ, Սէրճիեան, Զաքէեան, Ճէլէպեան, Թումոյեան, Մասիեան, երկու հարիւր ստորագրութեամբ.

Կ'իմանանք թէ ի Նպաստ Օրթագիւղի Հռիփսիմեանց և Նեկտարեան վարժարանին թատերական ներկայացում մը պիտի տրուի յառաջիկայ շաբաթ ի Նոր Թատրոն Բերայի։ Պ. Գլօտիւսի ֆրանսական խումբն իւր ընտրելագոյն օրերգներէ մին պիտի ներկայացնէ, ըստ կարգադրութեան յատուկ Մասնաժողովոյ մը որ ձեռնարկած է արդէն սոյն երեկոյթի շքեղութեան և յաջողութեան համար պէտք եղած աշխատութեանց։ Հարկ չէ ըսել թէ յիշեալ վարժարանն Պոլսոյ հայ իգական սեռի կրթութեան նուիրեալ հաստատութեանց հնագոյնն և ամենէն աւելի բազմաբդիւնն է և կրթած է սերունդներ որք իրենց ստացած բարձր դաստիարակութեամբ և ազնիւ կրթութեամբ առաջնակարգ տեղ մը կը գրաւեն այսօր հայ տիկնանց դասուն մէջ և պատիւ կը բերեն ո՛չ միայն Հռիփսիմեանց վարժարանին այլ և հայ գեղեցիկ սեռին։ Տարակոյս չկայ ուրեմն որ այդ վարժարանին նիւթական նպաստ մը հայցուելու նպատակաւ կազմուրեալ հանդիսի յաջողութեան պիտի նպաստեն ամէն կրթասէր ազգայինք։

Ներկայացման վերաբերեալ մանրամասնութիւնները պիտի ծանուցանենք յառաջիկայն։

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ Պ. ԱԴԱՄԵԱՆԻ

Յառաջիկայ կիրակի դիշեր, յունվ. 22, ժամ ճիշդ 3 ին, ի նպաստ Վանայ Շահպազ գիւղի Ազգ. վարժարանին Բերայի Թաղական թատրոնին մէջ պիտի ներկայացուի ՈՒՌԻՆԻ ԱԳՈՍԹԱ, հռչակաւոր թատերախաղ Կուցքովի, յորում գլխաւոր դերը կը կատարէ Պ. Ադամեան։

Կարգադիր Մասնախումբն որ այս առթիւ կազմուած է, կը յուսայ հարկ եղած քաջալերութիւնը գտնել ուսումնասէր ազգայիններէն, ի նպաստ գաւառական ազգային կրթութեան կարեւոր գործոյն։

ԱՇԸԳԵԱՆ ԿՏԱԿ

Ի սորեւ կը հրատարակենք Աշըգեան կտակի գործադիր մասնաժողովոյն կողմէ հանդուցեալ Ցակոբ էֆէնտի Աշըգեանի որդւոյն՝ Պօղոս պէյի ուղղեալ պաշտօնագրոյ մը ինչպէս նաեւ այս առթիւ Եգիպտոսի Դեր. Առաջնորդին ուղղեալ նամակի մը պատճէնները։ Հանդուցեալ բարերարին կտակն հաստատուած լինելով Ֆէթվախանէին կողմէ որ անոր Շերիի օրինաց համաձայն վճռած է, կը սիրենք յուսալ թէ Վսեմ. Պօղոս պէյ առանց որ եւ է առարկութիւն յարուցանելու պիտի վութաց գործադրել իւր բարեշիշատակ հօր կամքն։ Ցիշեալ կտակի գործադրութիւնը որքան պիտի նուիրագործէ հանդուցելոյն յիշատակն նոյնքան եւ պատիւ պիտի բերէ իւր Վսեմ. որդւոյն որ անշուշտ Ցանձնաժողովոյն շատ նախանձախնդիր է սոյն ազգաշահ գործի կատարման։

Գերապատիւ
Տ. Մատթէոս Արքեպիսկ. Իզմիրեան
Առաջնորդ Հայոց Եգիպտոսի
ի Գահիրէ

Գերապատիւ Սրբազան Հայր,

Բարեշնչատակ Ցակոբ էֆէնտի Աշըգեանի վերջինին գործադրութեանը հրաւիրելու պաշտօնով կազմուած Մասնաժողովս, հանդուցելոյն որդւոյն, Պօղոս Պէյի յղած առաջին նամակին պատճէնը ներփակելով՝ կը խնդրէ Սրբազնութենէդ, որ յետ տեղեկանալոյ նորա պարունակութեան, բարեհաճի վութացնել տալու պատասխանն և տեղեկացնել սոյն գործի նկատմամբ նորա ձեռք առած միջոցներն։

Մասնաժողովս սոյն վերջինիս գործադրութեան մասին Սրբազնութեանդ տարած աշխատութիւնները գնահատած լինելով կը փութայ ներկայացնել իւր ջերմ շնորհակալեայ հետ նաև խորին մեծարանացն հաստատիքը։

Աբէլ Ոսկեան
Ս. Մաքսուդեան
Սեբաստացի Մանուկեան
Ցաքնաղեան Իսաեան

1889 յունուար 3/15
Կ. Պոլիս

* * *

Վսեմապատիւ
Պօղոս պէյ Աշըգեան
Գահիրէ

Ձեր բարեշիշատակ հօր, հանգուցեալ Ցակոբ էֆէնտի Աշըգեանի 2 Ճիմազի Իուլ էվվել 1305 թուականի վերջինին գործադրութեանը հսկելու պաշտօնով Վարչութեան կողմանէ կազմուած մասնաժողովոյ անդամ կարգուած ըլլալնիս Ամէն. Ս. Պարոիրաքարեան Հայրն իւր 22 դեկտ. 1888 թուականի և 247 թիւ պաշտօնագրով մեզ ծանուցած և յանձնարարած ըլլալով, մասնաժողովս յետ քննութեան տեղեկացաւ թէ Ձեր բարեշիշատակ հօրն ապիս յայտնացած կալուածներն ո՛չ վերջինէ է և ոչ հէյրէ, այլ ըստ Շերիի օրինաց վերջինէ մէ և համոզուեցաւ թէ օրինական որ եւ է թերութիւն մը չկայ և ազգին կատարեալ իրաւունքն է և պարտքն է մասնաժողովն գործադրել տալը Ձեր բարեշիշատակ հօր գովելի կամքն։

Մասնաժողովս վստահ թէ դուք, ազնիւ պէյ, իրր արժանաւոր որդի Ձեր բարեշիշատակ հօր, նախանձախնդիր պիտի լինիք նորա կամացն գործադրութեան և առաւել ևս այժ պիտի տաք սոյն բարենպատակ գործին, կը փութայ ծանուցանել Ձեզ զիւր ընտրութիւնն՝ խնդրելով որ բարեհաճիք առաջին թղթաբերով զեկուցանել մեզ յիշեալ վերջինէի գործադրութեանը մասին ձեր կողմանէ ձեռք առնուած միջոցներն։

Կը նուիրեմք Ձեզ մեր խորին
յարգանաց հաւատիքն
Աբէլ Ոսկեան
Ս. Մաքսուդեան
Սեբաստացի Մանուկեան
Ցաքնաղեան Իսաեան

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՀ

ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳԻՆ ԱՒՍՏՐԻՈՅ

Վիեննայէն մայրաքաղաքս հասած մանուսուր հեռագիրը կը ծանուցանէ թէ Աւստրիոյ գահաժառանգ Ռուդոլֆ Արշիդուքսն երեքշաբթի եւր. ժամ 4½ին յանկարծամահ եղած է։

Վեհ. Սուլթանն իմանալով այս ցաւալի լուրն, անմիջապէս պալատական պաշտօնեայներ զրկեց աւստրիական դեսպանատունն իւր ցաւակցութիւններն յայտնելու համար։

Հանգուցեալ Արշիդուքսին յուզարկաւորութեան օրը տակաւին յայտնի չէ։

Արշիդուքս Բոտոլֆ ամուսնացած է Պելճիոյ թագաւորին աղջիկ Սթեֆանի Արշիդքուսկոյին հետ և աղջիկ մը միայն ունեցած է։

Գահաժառանգ իշխանն համակրելի երիտասարդ մ'էր, բայց ժամանակէ մ'ի վեր հիւանդոտ կազմուածք մ'ունէր։ շատեր կը յիշեն տեսած լինիլ զնա, երբ քանի մը տարիներ առաջ մայրաքաղաքս այցելեց իւր մանկամարդ կնոջ՝ Սթէֆանի Իշխանուհւոյն հետ։ Ցոյժ սիրահար էր գեղարուեստից և գիտութեանց ու ընտիր հեղինակութիւններ ունէր։

Այս երիկուն իտալական դեսպանատան մէջ տրուելիք պարահանդէսը յետաձգուած է այս առթիւ։

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՆԵՐ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԱՆՆԵՐ

Պետական Խորհրդոյ անդամ անուանեցաւ Միւդիրիս փաշայի որդի և Լոնտոնի օսմանեան դեսպանատան նախորդ խորհրդական Բավլաքի պէյ։

Եանեսի Վերաբերեալ տաճի պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Գասթամունիի վերաքննիչ ատենին ընդհանուր դատախազ Սալիհ Մուխլիս պէյ և նոմ յաջորդեց Եանեսի վերաքննիչ ատենի պատժական ճիւղին նախագահ Բէշիր պէյ։

Պալատ ատիճան արուեցաւ Միւզիրիս փաշայի անդրանիկ որդի եւ հանրօգուտ շինութեանց չնչնչալ յանձնաժողովոյ նախորդ անդամ Սթէֆանաքի պէյի։

Սալիհի ատիճան՝ Է. զօրաբանակի պլոպոյից Ա. ճիւղին քարտուղարներէն Զիվէր պէյի և Ասաֆ էֆէնտիի։

Օսմանկիէի ակադեմիան պատուանշան տրուեցաւ Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Վսեմ. Զիհնի փաշայի։

Առաջին կարգի Շէֆգատի պատուանշան տրուեցաւ նախորդ Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Սայիտ փաշայի աղջկան։

ՑՈՒՆԱԿԱՆ ԴՈՐՇԵՐ

Թէեւ ըսուեցաւ թէ Երուսաղէմի Ցունաց Պատրիարք Տ. Նիկոդիմոսի հրաժարականն ընդունուած է կայս. կառավարութեան կողմէ, սակայն Քոնստանդինոպոլիս հակառակը կը ծանուցանէ։

* * *

Ցունաց Պատրիարք Ամէն. Տ. Դիոնէսիոս նախընթաց օր Ալրէյի պաշտօնատունն երթալով, տեսակցութիւն մ'ունեցաւ Դատական և Կրօնական գործոց նախարար Վսեմ. Ճէվատ փաշայի հետ։

ՄԱՀ ԿԱՐՆՈՅ ԿՈՒՍԱԿԱԼԻՆ

Մայրաքաղաքս հասած մանուսուր հեռագիր մի կը ծանուցանէ թէ Կարնոյ կուսակալ միւշիր Մուսթաֆա փաշա նախընթաց գիշեր ժամ 3ին մեռեր է ի Կարին։

Մուսթաֆա փաշա զինուորական վարժարանին մէջ իւր ուսումն առած և 1286ին Միւշիրութեան աստիճանին բարձրացած էր։ Երկու անգամ Սպարապետի ինչպէս նաև Դ. զօրաբանակի հրամանատարութեան և Ափրիկեան Տրիպոլոյ ու Պաղտատի կուսակալութեանց պաշտօնները վարած էր։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ

Սպանիական նորընտիր դեսպան Պէնոսնա մարքիզն այս շաբաթ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւը պիտի ունենայ իւր յանձնարարագրերը մատուցանելու համար։

Պէնոսնա մարքիզն, որ անցեալ օր ի Բերա տան մը անդուդէն ինկած և ոտքէն թեթեւապէս վիրաւորուած էր, բոլորովին ապաքինած է։

ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Թաղապետական Զ. Շրջանակի պաշտօնեայք՝ Պլաք պէյի հրամանաւ՝ երեք օր առաջ Նէօլշրոի և Սմիրնոյի տպարաններն այցելելով, դրաշարներէն ու գործաւորներէն արհեստական թէղթերէի տուրք մը պահանջած էին, և յիշեալ լրագրաց տնօրէններուն մերժման վրայ, պահակներ կեցուցած էին տպարաններուն դուռն, ամէն յարաբերութիւն արգիլելով։ Այս պատճառաւ Նէօլշրոյ չէրտարակուեցաւ առջի օրը և Սմիրնոյի կէս թերթի հրատարակեց երեքշաբթի և չորեքշաբթի, մեծ դժուարութեամբ կատարել տալով անոնց բաշխումն։

Արդ, Սմիրնոյի իւր երեկի թուով կը ծանուցանէ թէ ներքին գործոց նախարար Վսեմ. Միւնիր փաշայի մէկ հրամանին վրայ որ Քաղաքականութեան կողմէ հաղորդուած է Բերայի թաղապետութեան, գրուած արգելքը վերցուած է և հետեւաբար միանգամ ևս հաստատուած թէ դրաշարք եւ տպարանց բոլոր գործաւորք ազատ են բանթանթի տուրքէ։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆՆ

Իտալական դեսպան Պառոն Պլան յառաջիկայ մարտ ամսոյ մէջ մի քանի ամսուան արձակուրդով պիտի մեկնի մայրաքաղաքէս։

ԱՄԻԱԿԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Մանչեսթր զրոյց մը կը յիշէ թէ Տէօշ Պանքն համոզելու վրայ է Օսմ. Կայս. Պանքայի վարչութիւնն՝ իրեն հետ համաձայնիլ Նիկոմիդիա-Էնկիւրիի երկաթուղոյ շինութեան գործը միասին կատարելու համար։ Կ'ըսուի թէ Պ. Բաուլա այս մտոք բանակցութիւններ պիտի կատարէ ի Փարիզ։

ՍՊԱՐԹԱՑԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ

Դանեսի լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ կայս. պալատան առաջին քարտուղարն հեռագիր մ'ուղղելով կուսակալութեան՝ ծանուցած է թէ Վեհ. Սուլթանը տեղեկանալով որ ի Սպարթա տեղի ունեցած երկրաշարժէն 300է աւելի տուներ փլած են և երկու հոգի մեռած ու շատեր վիրաւորած, հրամայած է նպաստամատոյց յանձնաժողով մը կազմել արկածելոց օգնելու համար։ Ն. Վեհափառութիւն նոյնպէս հրամայած է փութոյ սպառնացող շէնքերը փլցնել, արկածեալները վրաններու ներքեւ պատսպարել, յատուկ բժշկաց միջոցաւ դարմանել վիրաւորեալներն և վերջապէս ամէն միջոց ձեռք առնուլ արկածելոց անդորրութիւնն ապահովելու համար։ Վեհ. Սուլթանն 300 ոսկի շնորհած է նորոգելու համար կարօտ արկածելոց բնակարանները և հրամայած որ ամէն օր տեղեկագրեն նպաստամատոյց յանձնաժողովոյ բոլոր գործառնութիւնները։

Դանեսի կուսակալն ևս հրահանգ ուղղած է իւր իրաւասութեան ներքեւ գտնուող գաւառաց՝ հանգանակութիւններ կատարել և արդիւնքը զրկել նպաստամատոյց յանձնաժողովին ի Սպարթա։

Սպարթայէն մէկ ժամ հեռու Տէրէքէօյի մէջ ևս նոյն օրն երկրաշարժի ցնցում մը զգացուելով 36 տուներ փլեր են։ սակայն մարդու և անասնոց կորուստ պատահած չէ։

ՕՍՄ. ԹՂԹԱՏԱՐԱՏՈՒՆ

Օսմ. թղթատարական վարչութիւնը հրատարակած է անցեալ դեկտեմբեր ամսոյ վիճակագրոյն, որդ հանմամամ ներքին տարբանց թիւը հասած է 182,292ի պաշտօնական և ոչ պաշտօնական նամակի, իսկ պաշտօնական և ոչ պաշտօնական տանդնեարու գումարն հասած է 2,246,029 զրուշի։ Ներքին ժամանմանց թիւն հասած է 120,568 պաշտօնական և ոչ պաշտօնական նամակի։ իսկ ուանդներու գումարը 9,467,093 զրուշի։ Ասոնցմէ զատ արտաքին ժամանմանց գումարն է 18,628 նամակ և 1661 կոտոր պայուսակ, փոքր ծրար եւայլն։

ՎԱՌՆԱ-ՌՈՒՍՃՈՒԿԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Թուրքերուս ստանձնած պատերազմի ծագման ժամանակ, օսմանեան կառավարութիւնը Վառնա-Ռուսճուքի երկաթուղւոյ ընկերութեան կը տարէր 140,000 զրուշի գումար մը՝ երաշխաւորեալ շահուց համար։ Այս պարագ ո՛չ միայն ճանչցուած էր պաշտօնապէս, այլ և նախարարական զանազան խոստումներ եղած էին անոր վճարման թուականին ու եղանակին նկատմամբ։ Պատերազմն արգիլեց այդ խոստմանց գործադրութիւնը, սակայն յանձնառութիւնը երբոյն պարտք մը կը գառնար և որոշեցաւ անցեալին կը վերաբերէր, Պերլինի Դաշնագրոյն 10դ. յօդուածին մէջ չէր մտցուած։ Վերջերս Պ. Վալանթէն Բրիոլ Կ. Պոլիս եկաւ այդ հաշիւը կարգադրելու համար և Ազգերան Անաս. էֆէնտիի գործակցութիւնն ստացաւ այդ մասին բանակցելու համար երմնական նախարարին հետ։ Այժմ համաձայնութիւն մը յանգած են որ վաւերացած է Կայսերական Իրաւամբ։ Ցակոբ փաշա և Անտոն էֆէնտի իրաւամբ շնորհաւորութեան արժանի են այս արդիւնքը ձեռք բերելնուն համար։ Ընկերութիւնը կը յօժարի իւր պահանջքն ստանալ Թասֆիկէի արժէքագրերով, անուանական արժէքով 154,000 օսմ. ոսկւոյ, որք հրապարակի այժմեան գնով կ'արժէն 15,000 ոսկի, յաւելով նաև տոկոսն որ է 140,000 ոսկի՝ 1877էն ի վեր։ Կարելի չէր յուսալ որ սոյն գործը կայս. Դանձուն համար այսպիսի նպաստաւոր պայմաններով կարգադրուէր։ Կայս. Իրաւէն կ'արածուն երմնական նախարարը գործադրել սոյն կարգադրութիւնը։

(Լ. Հիրլաբ)

ՎԵՑՆՈՑՆԵՐՈՒ ՁՆՉՈՒՄՆ

Մի քանի ամիս առաջ կայս. կառավարութեան, Բէյժիի ընկերութեան և Հանրային Պարտուց վարչութեան միջեւ կնքեալ մայմանագիրն, ի մասին վնասներու (ՐԷՊԱԼԷՏ) Ջնջման, գործադրութեան գրուել սկսած է։ Կառավարութիւնն և այդ երկու վարչութիւնք այդ դրամներէն 300,000 ոսկւոյ գումար մը հաւաքելով Բարիզ զրկելու վրայ են ուր պիտի հաշուեցուին և ձուլածոյ կտորներու վերածուին։ Այս գործողութիւնն յառաջ գալիք փոփոխուն 15 մասին 13ը կառավարութիւնը պիտի կրէ և 15 մասին 2ը Բէյժին և Պարտուց Վարչութիւնը։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆՔ Ի ԳԱՏԸԳԻՒՂ

Քանի մը շաբաթ առաջ ի Գատըգիւղ և ի Հայտար փաշա գողութիւններ լսուեցան, որոց մէջ Հաղարեան կարապետ, Դարամանեան Ցակոբ Ղազարեանց Ցուհաննէս, Ճիրաճեան Ոսկան էֆէնտիներու և այլ ծանօթ աղգայնոց տուներէն ալ բաւական զոհարեղէններ և իրեղէններ գողցուած էին։

Երէկ՝ շնորհիւ Գատը-գիւղի քոմիսեր Նիազի պէյի և ոստիկանութեան գաղտնի պաշտօնեայ Լատա և Հագ ը էֆէնտիներու բրած աչալուրջ խուզարկութեանց և անխոնջ աշխատութեանց, Բերայի մէջ Վանկէլ անուն գող մը ձերբակալուած և հարցաքննութեան ենթարկուելով, քանի մը հայ և յոյն ընկերներ ունենալն յայտնած է։ Գողոնեներէն՝ Գարամանեան Ցակոբ էֆէնտիի տունէն գողցուածին մէկ մասը գտնուած է, և մնացեալներուն համար ալ պարտ ու պատշաճն ի գործ կը դնէ խստութեամբ տեղւոյն ոստիկանութիւնը։

ՀՐԴԵՀ Ի ԲԵՐԱ

Այս գիշեր, առաւօտեան դէմ հրդեհ ծագեցաւ ի Բերա, Շիտակ Ճամբան, հըրկիզեալ գլխաւոր հանդիպակաց Բըրիք Ա. Ֆոլոս անուն երգեցիկ սրճարանէն որ ամբողջովին այրեցաւ։ Նոյնպէս այրեցան այդ շէնքին ներքեւ գտնուած երկու խանութներ։

Թարգմ., խօսելով ստիկանութեան կողմէ հեռաւոր վայրեր աքսորեալ չարագործաց վրայ, կ'ըսէ թէ անոնցմէ ոմանք կամ իրենց աքսորավայրը չը գնացած կը յաջողին փախչիլ կամ երթալէ ժամանակ մը յետոյ կերպով մը մայրաքաղաքս կը վերադառնան։

Այս մտքոցիս, կը յարէ թուրք թերթը, նկատելով որ մայրաքաղաքիս և շրջակայ յէց մէջ գողութեան և այլ գէպքեր կը բազմանան, հարկ է այդ աքսորելոց նըկատմամբ խիստ միջոցներ ձեռք առնուլ եթէ ոչ այդ աքսորելու գործողութիւնն օգտակար արդիւնք մը չունենար։

—Երմնական պաշտօնատան արկղակալներէն Հաճի Մէհմէտ Խուրշիտ էֆէնտի անցեալ օր մեռաւ 80 տար կան հասակին մէջ։ Վախճանեալը 61 տարի է վեր կը ծառայէր կառավարական պաշտօնեարու մէջ։

—Երէկ Պերութէն մայրաքաղաքս ժամանեց տեղւոյն առեւտրական դատարանին նախագահ Ապտիւլգատէր էֆէնտի։

—Իտալական դեսպանատան երկրորդ թարգման Կրացիանի ասպետն երէկ Պերլինտիզի ուղեւորեցաւ։

—Երէկ ժամ 7½ին ի Ճիպալի Բէյժիի գործարանին կից կառուցեալ նոր չէնքին մէջին յարկը գրուած երկաթեայ գերանները վար ինկան և երկու գործաւորք ծանրապէս վիրաւորեցան։

—Զմիւռնիոյ լրագիրը կը գանգատին թէ Այտընի անտառներէն և ընդհանրապէս Թուրքիոյ ամէն կողմերէն հանուած փայտին համար 100 ին 12 տուրք մը կը վճարուի, մինչդեռ օտար երկիրներէ ի Թուրքիա ատաղձ ներմուծող վաճառականք բաղդատաբար փոքր տուրք մը կը վճարեն։ Իրաց այս վիճակը վնասակար է առագծի վաճառականութեան, ըստ որում առագծը Թուրքիոյ արտադրութեանց մէջ գլխաւոր տեղ մը կը բռնէ, ինչպէս նաև երկրին անտառաց չահագործման։ Ցիշեալ լրագիրք յոյս կը յայտնեն թէ կայս. կառավարութիւնը պիտի հաճի գարման տանիլ այս կացութեան որ այնքան վնասաբեր է տեղական վաճառականութեան և արուեստագործութեան։

—Կայսերական Ջիվթիէլէր ագարակի երկրագործական վերատեսուչ հաղարապետ Դ. Բուլատ էֆէնտի Պրուսայի ճանրով մայրաքաղաքս ժամանեց այսօր։ Նոյնպէս մայրաքաղաքս հասաւ գերմանացի կոմս Հէնրիխ Բէյլեշնպաս Կօշուռ։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՅԻ

Այս գիշեր Պ. Գլօտիւսի խումբը պիտի ներկայացուցանէ SI J'ETAIS ROI, ԵԹԷ ԹԱԳԱՒՈՐ ԼԻՆԷԻ, սիրուն օբէռէդն, ի նպաստ առաջին թէնօռ Պ. Քուռպուայի։

ԱԶԴ

Ամենայն չոգեենալը, նաւապետ Բէրրի, Լիվրբուլէն ատ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Է.Տ. ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Գործակալ Ամենայնի ընկերութեան

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ՄԱՀ ԲՈՏՈԼՖ ԻՇԽԱՆԻՆ

Վիեննա, 30 յունվար.

Աւստրիոյ Գահաժառանգ իշխանն յանկարծամահ եղաւ։

Վիեննա, 30 յունվար.

Բոտոլֆ իշխանն այսօր առաւօտուն անկողնոյն մէջ մեռած գտնուեցաւ իր սպասաւորէն, ի Մէյերլինկ, ուր կ'որսար քանի մը բարեկամաց հետ։ Ցանկարծամահ եղած էր։

ԿՑՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Բարիզ, 29 յունվար.

Կացութիւնը կը շարունակէ տարտամ, անորոշ մնալ։

Նախարարապետ Պ. Ֆլոքէ վաղայաջորդ օրը, հինգշաբթի, երեսփոխանաց ժողովոյն պիտի առաջարկէ վերահաստատել գաւառական քուէարկութիւնը։ Ցետոյ պիտի պարզէ նախարարութեան աշխարհավարութիւնն։ Այս յայտարարութենէն յետոյ լինելիք քուէարկութիւնը պիտի վճռէ նախարարութեան բաղդն։

Ցամենայն դէպս ինքզինքն ընտրել տալու պուլանժիստական հնարից դէմ պատիժ տնօրինող օրինական ծրագիրը մէկ կողմ թողուեցաւ։

ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՊՈՒԼԱՆԺԷԻ

Բարիզ, 29 յունվար

Իւր ընտրողաց ուղղեալ նամակով մը, Զօրավար Պուլանժէ շնորհակալ կը լինի անոնց որ յաղթեցին խորհրդարանական դաշնակցութեան։

«Երեսփոխանաց ժողովը, կ'ըսէ, չպիտի խուսափի լուծումէն և հայրենիքը պիտի ազատի պատառաբոյծներէն որք կը կրծեն և կ'անպատուեն զնա։ Հանրապետութիւնն այժմ բաց է ամէն յօժարակամ ցիրանացիներու, թող անդ մտնեն եւ մի՛ւսներն ելնեն անկից։»

«Կեցցէ՛ Ֆրանսա. կեցցէ՛ Հանրապետութիւնն։»

ՄԱՀ ԱՆՆԱՄԻ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ

Բարիզ, 29 յունվար

Հիւէէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ Աննամի թագաւորին մահը։

ԳՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 19 յունվար
Դահեկան

Օսմանեան Քոնսոլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Ի. Սերի		16 28
Պօրսայ ն գոցուելէն վերջը	»	16 29
Բերայ մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	16 29
Կէս օրին	»	16 29

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱԹԻԼԻ

Երէկ երեկոյ		42 33
Այս առաւօտ		42 32
Կէս օր		42 28

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սերի	27 10
»	B. »	15 30
»	C. »	16 29

ԲԱԺՆԵՏՈՒՄՔ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Անգլ. Լիր.	4 20
Քրէտի ֆոնսիէ	Օսմ. »	9
Պանք տը Փարիզ	» »	7 10
Սօս. Նանտ է վոյէաժ	» »	4 29
Թրամուէյ	» »	475
Բուժվլի երկաթուղի	Ֆր.	47 7/8
Օպլիկասիօն տը Բրիսքիթէ	»	— —
Բաժնեթուղթ Լավրիսսի	»	125

ԸՆԹԱՑՔ ԳՐԱՄԱՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	...	100
20 Ֆրանքնոց	»	...	87 28
Անգլիական ոսկի	»	...	110 32
Իմպերիալ	»	...	91 10
Քրիմից	»	...	51 10
Լուսպի Թղթադրամ	»	...	8 60
» արծաթ	»	...	77
Մեջ. արծաթ (տարբ.)	»	...	108 36
Վեցնոց	»	...	103 30
Հինգնոց	»	...	104
Մեթալիք	»	...	102
Թասքիլէ	»	...	10 20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 30 Յունվ. ժամ՝ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քսանօրիտ		8 7/8
Օսմ. » Սերի Դ. բացուեցաւ		15
» » » գոցուեցաւ		15
» » » Ա.		27 1/8
» » » Բ.		15 3/8
» » » Գ.		14 3/4
Օթոման 1871		84 1/4
Փոխառութիւն 1877		96 3/4
Պանք Օթոման		11 1/8
Ռուսական փոխառ. 1873		101 3/8
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիկէ		83 1/2
» առանձ. բրիվիլէժիկ		103
Տպրա Սանիէ		79 1/2
Տօմանիայ փոխառ. Թօչիլա		101 1/2
Հունգարական պարտաթուղթ (%)		— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ		25 512

Վիէննա, 30 Յունվար ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	121 30
Օսմանեան երկաթուղի	22 70

Բարիզ, 30 Յունվար ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Լանթ 4 1/2 %	104 72 1/2
» » 3 %	82 92 1/2
Օսմանեան քսանօրիտ Սերի Դ. բացուեցաւ	15 20
» » » գոցուեցաւ	15 22 1/2
» » » Բ.	15 40
» » » Է.	15 25
Օսմանեան երկաթուղի	— —
» Լեմբի ժամանակագրութ.	— —
Պանք Օթոման	31 87 1/2
Պրէտի Լիոնէ	643 75
» Ֆոնսիէ	1340
Բանքնոտոմն Լիոնի	1325
Սուէզեի Ջրանցք	2215
Ռուսական 5 % 1873 թ.	101 3/4
Իտալական Լանթ	95 55
Սպանիակ ն արտաքին	73 1/2
Եգիպտական միացեալ	423 75
Բրիօրիթէ Թիւրք	438 75
Հելլենական 5 %	437 50
Ձէք Լոնտրայի վրայ	25 25

ԲՈՒՐԻԶ ԹԲԻԹԻ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 30 Յունվար ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Լանթի 3 %	82 92 1/2
Օսմանեան քսանօրիտ	15 25
Եգիպտական	423 75

ՌՈՒՄԱՆԻԱ.

Ֆոքշան քաղաքի ծագումն առանդարար —Դիրքն և կլիմայն —30—40 տարի առաջուան և այժմու ազգաբնակութիւնն և զբաղումները—Բնակութիւնը և պահպանութիւն քաղաքին.— Սասիկ ձմեռն այս պահուս և Դանուբը գետն.

Ըստ տեղւոյս կառավարական արձանագրութեան, որ առանդութենէ մ'առնուած է, կը պատմուի թէ ասկէ 300-350 տարի առաջ Ֆոքշանի տեղը բոլորովին անտառ եղած է և կ'ունենայ իւր մէջ ոչխարաց յարմար արօտաւետներ։ Թրանսիլվանիոյ կողմերէն խաշնարած չորս եղբայրներ դէպքով մը յայս կողմն կուգան և տեսնելով տեղւոյս նոյն ժամանակուան բուսականութիւնն ու առատ ջուրն անմիջապէս կը վերադառնան ի Թրանսիլվանիա, ուրկէ ընտանեօք և խաշիններով կը փոխադրուին այստեղ, իւրեանց համար կը շինեն փոքրիկ գիւղակ մը հանդերձ Ս. Սորիփան անուամբ մատուռով մը։ Ցիշեալ չորս եղբայրներէն մեծին անունը կը լինի Ֆոքշան, յանուն որոյ գիւղակն կ'սկսի յորջորջուիլ, և ապա մեծնալով հետզհետէ կանոնաւոր քաղաքի մը ձեւ կառնու ներկայ անուամբ։

• •

Ֆոքշան այժմ Ռումանիոյ Թագաւորութեան գլխաւոր և կեդրոնական քաղաքներէն մին է ու շինուած տափարակ դաշտի վերայ, ընդարձակ նստուածքով, ի հետևուստ շրջապատեալ է լեռնական ամագին անտառներէ և ի մէջտեղս բաղմութիւ ռումանի գիւղերէ, որոց բնակիչները տեղւոյ ժլատ բնութեան դէմ իւրեանց անխոնջ բազուկներով չարաչար մրցած՝ յառաջ բերած են զուարճալի և դեղեցիկ պարտէզներ ու ընդարձակ այգիներ, որք ամեն տարի մեծ քանակութեամբ, զանազան տեսակ լաւ գինիներ կ'արտադրեն ի վաճառ, այնպէս որ երբեմն իսկ մեզ կրնան յիշեցնել Դաղիոյ Պորտոն։

Կլիմայն վերջին աստիճան ցուրտ է ձմեռ ատեն և շատ անգամ այնպիսի սառնամանի հովեր կը փչեն, որոց անվարժ մարդիկ երբեմն զոհ կ'երթան։ Ռէօմիւրի ջերմաչափի զրոյէն 24-27 աստիճան վար ցրտութիւնն այս կողմերուն համար սովորական բան է։ ցրտոյ սոյն աստիճանէ դէմն անտառական փայտերն առատ են, որովք կը մեղմանայ գոնէ բնակութեանց մէջ բնութեան այդ անտանելի խստութիւնն։ օդն շատ խոնաւ է, երկիրն յաճախ միգապատ, որպէս և երկինքն ամպամած, ջուրը ծանր է և ագի, հողերը քիչ արգասաւոր ու ամենամեծ մասամբ անջրդի, հետևաբար շատ ուղիղ կը լինի ըսել թէ այս կողմերու ժողովրդեան և մանաւորապէս գիւղական դասու բախտն երկնից կամարէն կախեալ է։ եթէ բնութիւնը մի տարի խոժոռ նայելով յարմար ժամանակին անձրեւ չտայ, յայնժամ սովը կը տիրէ համայն երկրի վերայ և մայրն կը մոռանայ զիւր մանուկն։ Նոյնպէս ցորեկ առեն Արեգակն և գ չեր ատեն Լուսին իւրեանց դէմքէն, մի բանի շաբաթներով, և երբեմն իսկ ամիսներով կը զլանան մարդոց ցոյց տալու։ այսու ամենայնիւ կլիմայի այս անն ախանձելի վիճակին մէջ երկրի ռումանի ժողովուրդը միշտ ուրախ, միշտ զուարթ և յար գոհ է իւր կացութենէն, զի իւր ճակատի քրտանց արդիւնքի կատարեալ տէրն է, որով պանդխտութիւնն ինչ է չգիտեր և արդէն մեծ նախատինք համարուած է իրենց մէջ, այրն անպատիւ կը լինի իւր ընտանեաց քով, եթէ յիրաւի յօտարութիւն գնայն միաք բերէ։

Ու միտքս կուգան մեր հայ գիւղացիներն որք իրենց տգիտութեամբ տակաւին իրենց արդար քրտանց ու վաստակոյ տեր լինել չկարեն, ըստ որում փոխանակ աշխատելու և երկրի հողին վերայ թափելու քրտինքնին, որք անտարակոյս կրնան պտղաբեր, անմոռոյն կը թողուն հայրենի այդ անմնման հողն ու ջուրն և կը գնան ի տար աշխարհ, ուր ամեն ինչ իւրեանց կրուստ և մահ կ'սպառնայ, մինչդեռ իրենք պարտ էին ու են միշտ խնայութեամբ և բազկի ուժով օգուտ քաղել այդ նախանձելի կողմերէն։

Կը պատմեն ակնատեսք թէ ներկայ թուականէս 30—40 տարի յառաջ քաղաքիս բնակութեանց թիւն 6500 ի կը հասնէր, որոց մէջ 1500 տունէն աւելի ռուսական, գերմանական, տաճկական, գաղիական և հոլանտական հպատակներ կային, որոց վերայ ռումանական իշխանութիւնը խիստ օրէնքներ դրաւ, որով սոքա կը պարտաւորէին մեծամեծ տուրքեր վճարել կառավարութեան ու այնպէս ապրիլ ռումանական հողին վերայ։ ով որ սոյն տուրքերը չվճարելու համար իւր այլահպատակութեան գրեր ցոյց տար, յայնժամ'նա կը զրկուեր քաղաքային ամեն տեսակ իրաւունքներէ, զոր օրինակ հող կամ որ և է կալուած գնելու, առեւտրոյ վաճառատուն բանալու, սրճարան, գինետուն և այն։ ենեսնալու բնաւ երբէք իրաւունք չէր տրուեր իրենց և այս պատճառաւ օր ըստ օրէ քաշուեցան ռումանական հողէն։ Այժմ Ֆոքշանի համայն բնակութեանց թիւն 4500—5000 հաշիւ կը լինի, որք թուոց առաջնութեան կարգաւ են Ռուման, Հրեայ, Գերմանացի, Հայ, Սերպիացի և Գալլոր, որք կ'զբաղին վաճառականութեամբ, այգեգործութեամբ, երկրագործութեամբ և մանաւոր արհեստներով։ Ցուները քարաշէն են, միայարկ և երկայարկ կառուցեալ տեղական ճաշակաւ, որք ունին իւրեանց յատուկ գեղեցկութիւնն և տեսարանն։ բնակութեանց շրջապատներն, փոխան պարիսպներու, մէկ մեթր երկայնութեամբ փայտեայ և ոմանց երկաթեայ վանդակներ են, որոյմէ փոքրիկ մանուկ մ'անդամ կարող է ներս ցատքել եթէ ուզէ։ սակայն քաղաքի ապահովութիւնն այն աստիճան կանոնաւոր և աչալուրջ հսկողութեամբ ապահովեալ է, որ երբեք գողութեան դէպքեր տեղի չեն ունենար։ Փողոցները կանոնաւոր են և գիշեր ատեն լապտերօք լուսաւորեալ, զինուորներն անքուն ակամբ կը հսկեն գ'առաւօտ։ կենաց և ընչից կատարեալ ապահովութիւն կը տիրէ ամեն կողմ։

• •

Այս պահուս սաստիկ ցուրտ, ձիւն և միանգամայն սառնամանիք պատեր են ընդհանուր Ռումանիան, այր լայնածաւալ Դանուբն այժմ սառած է։ Սոյն գետոյ վերայ նախորդ տարւոյ սեպտեմբերի սկիզբն 5 ժամուան չափ շոգենաւով ճամբորդեցի, խիստ զուարճալի ու հանգիստ։ Ցիշեալ գետոյ եզերքներն ընդարձակ անտառներ և ռուման գիւղեր են։ տեսարանը մեզ կը յիշեցնէ Կ. Պոլսոյ Վոսփորը կը պարունակէ տեղ տեղ հետաքրքրական տեսիլներ, շատ հաճոյ աչաց հայելոյ։ սակայն ձմեռ ատեն ցրտոյ չափազանցութիւնէն հսկայ Դանուբը սառելով շոգենաւուց երթևեկութիւնքն խափան կը դադրին և ուղեւորք կը պարտաւորին բալխերով(1) երթևեկել յանձն առած զանազան վտանգներու։ Դարման ատեն երբ օգը կ'սկսի տաքնալ այդ մարդահատակէն աւելի հատ սառերն, ահագին շառաչմամբ, կը տարին և երբեմն ալ դժբազդաբար կը դառնան տապանաքար անբաղդ ուղեւորաց։ Ցեղացիները յաւօք սրտի կը պատմեն թէ այս կողմերն ամենայն տարի մի քանի հոգի զոհ կ'երթան Դանուբի սառոյցներուն։

Ցաջորդով գրենք նաև տեղւոյս Ազգ. վիճակին վրայ և ապա հետզհետէ ընդարձակենք, յուսալով թէ մերոյսանն փոքրիկ ծառայութիւն մը ըրած կը լինինք։

Մ. Կ. ՄԻՐԱԽՈՐԵԱՆ

(1) Մնոտի ձեւով, առանց անուշ, տեսակ մը կառք է, որ տեղական լեզուաւ չէնէ կ'անուանի և ձմեռ ատեն զայն կը գործածեն փոխան սովորական կառքի, զի բալխերը ձիւնի և սառի վրայէն շատ արագաբար սահելով քաշող ձիերուն մեծ դիւրութիւն կուտայ։

ԽԵՂՃ ԿՆՈՎ...

Ծննդեան գիշեր էր. ամեն Ջերմեռանդ հաւատացեալ, լի ցնծութեամբ, յիկեղեցի կը փութար, նախապէս ծանելու այդ սրբազան տաղաւարը։ Տաճարը չքեղաշուք զարդարուած էր. Լուսեր կը ջողային. իւրաքանչիւր պատկերի առջեւ, մոմեր ու կանթեղներ կը վառէին և անոնց ամէն մէկը կը փայլփլային իրրեւ մէկ մէկ գիշերային աստղ։ Նուագաց անուշ մեղեդին, եռանդուն սրտերը կը հրճուացուցանէ և ամեն օրուց նոր և հրեշտէն թեւեր կը պատրաստէր։ Մանաւանդ սրտառուչ շարականները, մեր հարց այդ սրբազան և սրբանուէր օրհնութիւնք, երգեցիկ մանկանց դաշնակաւոր եղանակները, կը կապէին զմեզ գոգդեսս ոսկեղէն թելերով ընդ որս ասատուածեղէնն են։ «Փառք ի բարձունսն» սկսելու վրայ էր. ամեն կողմ և ամեն ձեռքի վրայ նոր մոմեր վառեցան, լուսեղէն հոսանուց մէջ էինք. և երբ երգեցին «և օրհնութիւն քեզ ի բարձունսն», պատաւ կին մը քովս փսփսաց. «Խեղճ կնիկ»... Պատմութիւն մը անցաւ մտքէս։

• •

Օգոստոսի օր մը Սիրքէճիի կայարանն լիքանք. օգը տօթագին էր եւ արեւը կիզիչ. ուղեւորք կը պատսպարուէին կարմիր, սպիտակ և գորշագոյն հովանոցներու տակ։ Կառամատուցի երրորդ թիւէն հուսկ յետոյ կին մը իջաւ էր. պատառատուն հագուած, հին ոտամաններ իր ոտներէն կը քաշէր. ժամգոյն էր, իր խորին և անտարբեր հայեցուածոց մէջ վիշտերու ովկիանն ուներ, և յուսահատութիւնը իր դէմքը կը պատէր։ Կարծես թէ չէր գիտեր ի՞նչ կընէ և ուր կերթայ։ Մատաղ մանկիկ մը գրկած էր, հագիւ երեքամեայ, գլուխը մորը ուսին վրայ, անպատսպար արեւէն։ Ի՞նչ անհոգ մայր։ Բայց ի՞նչ կարող էր ընել. ի՞նչ ուներ անոր գլուխը պատսպարելու։ Հէք կինը անտարբեր կը քալէ բազմութեան մէջ. բայց ո՞ւր կը նայէր չեմ գիտեր, և ո՞ւր կերթար ոչ ոք գիտցաւ և Թերեւս ոչ ոք ալ փոյթ ունեցաւ. միայն նոյն օրը շատերուն սիրտը ճմլեց և իւր վիշտը քանդակեց մեր սրտերուն մէջ։ Այս առաջին անգամն էր որ գիտցայ թէ՝ մարդ այլոց վիշտերը կրնայ կրել իւր կուրծքին տակ։ Այդ օրէն ի վեր բաւական ժամանակ անցած էր, այլ այդ տխրութեան պատկերը՝ որ երբեմն երբեմն յերապիս կրկնուեցաւ, կրեթէ ջնջուել էր երեւակայութեանս առջեւ։

Կիրակի օր մը մօրս հետ երբ եկեղեցի կ'երթայինք խորհելով և խօսելով, նեղ փողոց մը մտանք։ Ցանկարծ մանկան մը նուազկոտ ձիրք լսելի եղաւ, ուշադրութեանս հետ՝ աչքերս նոյն կողմը դարձան ինքնայրդոր։ Խեղճ տնակ մ'էր. կին մը տխրագին պատուհանին առջեւ նըստած կը նայէր. ճանչցայ, Օգոստոսի կինն էր այն, նոյնքան գգգոյն և մտածկոտ։ Անիծեալ օր. տխրութեանս պատկերը նորոգուեցաւ երեւակայութեանս մէջ։ Ոչ մէկ բան կը ջնջուի մարդկային մտքէն։ Որչա՜փ երջանիկ է մարդ, եթէ կարենար շատ բան մոռնալ։

Նոյն եօթնեկի չորեքշաբթի օրն էր, մայրս կին մը ներս առաւ. պառաւ մին էր նա, մեր գիւղի հանրածանօթ և շերջուն ը-էէրը, ուր ամեն բան անգիր կը գտնէինք։ Այս պառաւը ամենուն վրայ տեղեկութիւն կուտար. հեռաբէր, ներքին լուր, ոգեյոյն ոեռ-ոիլեն և Պարբերաբանի լուրեր ունէր. ամեն բան կը իմացէր, շատ տուներու գաղտնիքը գիտէր, ամեն հարցմանց մէկ մէկ պատասխան կը գտնէր։ Եւ թէ և իր տարիքն առած էր, բայց իր զարմանալի յիշողութեամբը անցած բաներէն ոչինչ մոռցած էր. մէկ բառով կըրնանք երեն համար ըսել թէ մեր թաղի կէս դարու զարմ-ոիլեն էր։ Հարցուցի իրեն թէ, ... փողոցին մէջ փոքրիկ տնակի մասին ի՞նչ տեղեկութիւն ունի։ Ակն մը քաշելով պառաւը՝ պատմեց մեզ որ շէ-ով ընդհանուր մարդիկ եղած էին։ շատ գացած եկած էր անոնց նախկին տունը։ Այր եւ կին, միասնոյ զաւակներ եղած են համեստ և միանդամայն ունեւոր ընտանեաց։ Կնոջ ամուսինը, Կարապետ աղան, մոլի արբեցութեամբ, սպառած է ունեցածը, սպառած է իր խեղճ կնոջն ալ, որ ամենայնիւ անձնանուէր եղած է, հոգւով սրտով իր ունեցածովն, եւ այդ մոլութեան վերջին զոհն եղած է ինք՝ թողլով մօրկանը գ'երը միամոր զաւակ մը, Երուանդ։ Տիկին Զարուհի, իր կինը, ամեն բանէ զուրկ եւ չքաւոր, կը փոխադրուի այդ տնակին մէջ, տխուր և վշտաբեկ։ Աշխարհի մէջ աշխարհէ անջատեալ կ'ապրէր։ Իւր դրացիներն ալ այլ եւս չէին գար զինքը տեսնելու. լքեալ մնաց Զարուհի իր զաւկին հետ այս տնակին մէջ. ոչ ոք կ'ուզեր անոր երեսը նայիլ իրրեւ թէ վատ մէկը ըլլար։ սակայն պատճառը աղքատութիւնն էր... «Աղքատին երեսը պաղ կ'ելլայ»։ տաներէցն ալ չէր գար զինքը մխիթարելու։ հոգեւոր ըսփոփանքներէ ալ զուրկ մնաց այդ դժբաղդ կինը։ Քահանան ամուսնոյն մեռնելէն եռաքը, մէկ անգամ միայն եկած էր իրեն, այն ալ գուցէ թաղման հաշիւը մաքրելու համար։ Ի՞նչպէս կ'ապրի, ոչ ոք գիտէ. ահաւասիկ գաղտնիք մը որուն կարելի չէ եղած թափանցել։ Իր ամուսնոյն մահուանէն յետոյ երկու տարի անցած էր. և որովհետեւ իրեն համար այլ եւս ամեն հնարք սպառած էր, լքեալ մարդիկներէն և գուցէ Աստուծմէ ալ, վերջապէս երբեւ միակ եւ վերջին միջոց, իր դրացիներէն մէկուն խորհուրդովը Ազգ. Պատրիարքարան դիմած է, և այդ տեղէն կը դառնար, Օգոստոսի այդ տօթագին օրը, իր երթեւեկութեան ծախքը վրայ տալով, զի իրեն համար քաղաքին նոր բան մ'էր։ Շատ անց ու դարձ կար հոն. քահանաներ, վարդապետներ, եպիսկոպոսներ, կենէին եւ կը մտնէին, քարապաններ կեցած էին դրան երկու քովերը. հանդարտ կրնոնական ժողովը նիստ ունեցած ըլլալու էր։ Դրան մօտեցաւ և վարդի մը մատնելի եղաւ, վարանեալ դիմաց դանէն Մայր եկեղեցի դարձաւ փախանակ Պատրիարքարան մտնելու և Թերեւս Աստուծմէ դանել ուզեց ինչ որ կը յուսար մարդկներէն եւ զգալ խնդրելու արեւուն ալ չտնէր գուցէ. Ը սրտով մտեցաւ Աստուածամօր պատկերին՝ որ անդաստակին աջ կողմը կախուած էր սեան վրայ։ Ի՞նչ երջանիկ մայր։ իր միածին որդին գիրկն էր. ծիրանեի շորոր մը անոր գիրուկ ոտներն ու թաթիկները կը պատէին, մորը կապուտակ զգեստքը կիսամի կը ծածկէր զնա. զուարթութիւն չորս կողմը կը ճառագայթէր. գանգրագեղ մազերը գլխուն վրայ երկուքի բաժնուած կը ծածանէին գոգգոս, գեղեցիկ շօնքերն ուղեղնաձեւ կ'երկարէին իր ճակտին երկու քովերը. աչերուն մէջ աստուածեղէն անուշիկ բոց մը կը փայլակէր. իր արտեւանունքը սքանչելիս կ'երկարէին եւ իր աչաց լայսը բազում ճառագայթներու կը բաժնէին. Գլխուն վրայ լուսեղէն շրջանակ մը դրուած էր Ո՜հ, ի՞նչ երանութիւն այդ անշնչեալ թղթին վրայ. ցաւ չկայ, վիշտ չկայ, արցունք չկայ, աղքատութիւն չկայ. Զարուհի օ՞րշոտ կը փոփաքէր արդեօք թղթի կտոր մ'ըլլալ և նէրիերու մէջ գրկել իր մէկ հատիկը։ Քանի մը ժամ աքանչացեալ դիտելէ յետոյ աբեղային ի տուն կը դառնայ, վարդեան մը իր ցաւերը մուգած։

Բարեբէր կին մը վերջերս տեղեկացած էր իր թաղի այդ տառապեալ կնոջ վիճակին մասին, և գալիս կը շարժի և գնա պատրաստելու համար, մերթ գրամ, մերթ ուտեստ և մերթ հին ու մին լաթեր կը զրկէր անծանօթի մը ձեռքով։

Դեկտեմբերի ցուրտ օրերը արդէն հասած էին, անտակին ծակ ու ծուկը օր ըստ օրէ կը շատնար. ձիւնն եւ անձրեւ դիւրութեամբ ներս կը մտնէին, շատ գիշեր կանթեղի լոյսն ալ կը գրկուէր, հացն ալ կը պակսէր. հացագործը դրանը շրխոչելը ձեռք առած՝ կոշտութեամբ այդ շքաւորէն հինցած հաշիւներ կը պահանջէր։ Բայց ի՞նչ ընէ. միայն կը մտածէ։

Երուանդ օրերէ ի վեր հիւանդ էր եւ վայրկեան մը խաղալեան։ Տօնախմբութեան օր էր, մայրը անքուն կը նստէր ցուրտն, պատուհանին առջեւ։ Խրճիթին եռեւի կողմը տան մը մէջ երեկոյթ կար, նա միշտ յատած այդ տունը կը դիտէր, արդեօք ո՞րշափ ուրախ էին ամենքը գաշնակի ձայնը լսելի կ'ելլար, պար ու երգ, ծափ և ծիծաղ կ'սրատային մրրիկի պէս, իրարու խառնուած։ Գինւոյ բաժակներ կ'առաջարկէին և որոց արձագանգը մինչեւ պատուհանին ապակիներուն կը զարնէր։ արդէն ամիսներ առաջ, գոյգերը փռուած էին այդ տանը մէջ։ Ծերունիք մուչտակներու մէջ ծրարուած բազմոցին անկիւնները բարձերու կը կրթնէին։ Զարուհի բնականաբար իր անցեալ կեանքը մտիկց և արդեօք քանիցս անգամ բան էր։ «Երանի այն բարենշան օրերուն, մեր տունն ալ տեսաւ ատոնք... անիծեալ ճակատագիր...» Մինչդեռ նա այսպէս կը մտածէր, հէք կնոջ նոր եւ վերջին հարուած կը պատրաստուէր։ Երուանդի ուղղամ ձայնը լսելի եղաւ. քովը վազեց, գրկեց և պատուհանին առջեւ բերելով նայեցաւ. «Ահա երուանդս»։ Մանկիկը անմտաւոր անշունչ էր, ա՛լ իսպառ հանգստացած. հրեշտակներն ուրախ զուարթ երուանդը տարեր էին։

• •

Ժամերգութիւնն աւարտեցաւ, եկեղեցիին դուրս կ'ելնենք. մեր ճամբան ծանօթ փողոցն էր։ Ժամկոչն աշտանակ մը և մոմ մ'առած այն տնակէն ներս կը մտնէր. ամենքս մրմնջեցինք. «Խեղճ կնիկ...»

Վ.ԱՐՄԱՆՈՅՇ

17 յունվար 1889
Ակնարար

ԱՌՈՂՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Մեր կեղծմտչութեան վրայ Աբեռեսի մէջ հրատարակած յօդուածը լաւ ընդունելութիւն գտած լինելով ժողովրդեան կողմէ, ուղեցինք այս երկրորդ յօդուածով ընթանալ նոյն ուղղութեամբ և հրատարակել մերթ ընդ մերթ ժողովրդական առողջաբանութեան յօդուածներ։

Կարդն է հոս ըսելու թէ լրագրոյս մէջ բժիշկք կամ ուսանողք ոմանք կը գրեն այնպիսի առողջաբանական յօդուածներ՝ որոնք բնաւ չեն հեռաբերուիր ընթերցողները։ Լրագրոյս մէջ հրատարակելի յօդուածք պէտք է ինչ ինչ գլխաւոր պայմանաց հանձայն լինին, որոց մէկն և ամենագլխաւորն այժմեանութիւնն (actualité) է, ինչպէս կ'ըսուի։

Պէքրելի, Միշէլ Լէվիի և չգիտեմ դեռ որ հինաւուրց հեղինակի մը դասական գրքերէն թարգմանութիւններ ընել թերեւս ուսանողաց դաբլաս պատրաստելու միջոց մը լինի, սակայն խիստ բնական է որ այնպիսի յօդուածներ բնաւ չեն շահագրգռեր ընթերցողներն, որք անտարբեր աչքով նայիլ կը սկսին այլ ևս առողջաբանական կարեւոր յօդուածներուն ալ։

Մենք յաւակնութիւն չունինք առողջաբանութեան յօդուածներ հեղինակելու, այլ գոնէ ուշ կը դնենք, որչափ կարելի է, ընտրել նորադոյն և կարեւոր խնդիրներ և չընել անհամ կրկնութիւններ։

Այսչափ դիտողութիւն մը թողներուն մեզ, ուր տարբերութիւն ի վեր չարուցանէ գրած լինելով առողջաբանական նիւթերու վրայ այլ և այլ աղդային և օտար լրագրաց մէջ։

Այժմ կ'անցնինք մեր նիւթին։

• •

Ծննդաբերքէն ետքը դուրս ելնելու ժամանակը որոշել առողջաբանութեան համար կարեւոր խնդիր մ'է։ Այս մասին Ֆրէնչ-Դիէն ի վերջնութիւնը թիւը կարեւոր յօդուած մը կը պարունակէ Խմբագրուած Պ. Տօքթ. Նարիսսի կողմէ որ Ֆրանսայի առողջաբանութեան խորհրդարանէն յանձնուած զրոյց քարտուղարն է։

Կարեւոր խնդիր մ'է այս, կը կրկնենք, որովհետև այսօր իսկ ի Թուրքիա ոչ թէ միայն գաւառներու մէջ, այլ նոյն իսկ ի Կ. Պոլիս շատ երիտասարդ կիներ, կանխակալ անպտղութեամբ, կը մեռնին յիւր ծննդաբերութեան։

Անկարելի է այս էջերուն մէջ պարզել այն վիճակ յորում կ'ելնեայ կինը աղաբերքէն ետքը. սակայն հարկ ալ չկայ։ Ամեն մարդ գիտէ թէ ի՞նչ փափուկ կացութիւն մ'ունի։ ո՛րչափ յոգնած են նորա մարմնոյ բոլոր գործարանք և ո՛րքան դիւրութեամբ կրնայ հիւանդանալ, արդէն իսկ ունեցաւով հիւանդոտ վիճակ մը։

Խնդիրն աւելի լրջօրէն նկատելու և լուծելու համար Պ. Նարիսսա Փարիզի հիւանդանոցայ գլխաւոր մանկաբարձներուն հետեւեալ հարցումները ուղղած է։

1. Կնոջ առողջութեան և ապագայ արդասաւորութեան տեսակէտով, քանի՞ օր պէտք է անկողնոյ մէջ պահել զայն յետ ծննդաբերութիւն և քանի՞ օր սենեկին մէջ դեռ բնաւ դուրս չելած։

2. Նորածինը ծնունդէն քանի՞ օր ետքը պէտք է թոյլ տալ բայ օդին դուրս ելնելու։

Պ. Պ. Գիւսէն, Բիւնտա, Մէկիրէ, Բորաք և Պ. Դէվրնօ միաբերան պատասխանեցին թէ կինը պէտք չէ ելնէ անկողինէն 18-25 օրէն առաջ. պէտք չէ դուրս ելնէ Երդ կամ Ցրդ շաբաթէն առաջ։

Մանուկը պէտք է դուրս ելնէ 8 կամ 10 օր ետքը միայն ամառուան ատեն, երբ պարտին վերջն ապէկ մը դացուած է։ Զմեռը 15 էն մինչեւ 30 օր պէտք է սենեկին մէջ պահել ըստ պարագայից և չհանել դուրս մինչեւ որ օդը քիչ մը մեղմ չելլայ (8° ի չափ)։

Քննեցէք, հարցուցէք սակայն, ո՛րչափ կիներ կան որ բնաւ ուշադրութիւն չեն ըներ այս օրերու։ Շատեր կան կանանց մէջ որք կը պարծենան թէ երկար ժամանակ անկողնոյ չեն ծառայիր Այսպիսի պարծենկոտութիւն մը ո՛չ նուազ վտանգներու տեղի տուած է։ Հինաւուրց սովորութիւն մը արդէն առողջաբաններու խօսքը կը հաստատէ։ Բառաւոնը չդիտցող կին չկայ. սակայն պահող գ'ժբաղդաբար շատ չկայ։ Ազգաս կամ'նուազ դիւրակեաց ընտանեաց մէջ անդրաւոր թիւնք աւելի յաճախ կը գործուին։ սակայն ծննդաբերութիւնն հարուստին և աղքատին համար զատ չելլար։ ընտանութիւնն, ինչպէս կ'ըսէ Տօքթ. Նարիսսա, խսկապէս հաւասարային գիտութիւն մ'է։

Սակայն առարկութիւն մը կայ զոր թերեւս ոմանք ընեն։ կենդանիներն ինչո՞ւ չեն պառկիր և ծննդաբերէն անմիջապէս ետքը կը քալեն։ Ըստ Պ. Նարիսսի, չորքոտանի ըլլալնուն համար է։

Հապա, ըսեն թերեւս այլք, վայրենի ժողովուրդնե՞ր։ անոնք երկոտանի և մարդ ըլլալով հանդերձ կենդանեաց պէս կ'ընեն։ Սակայն կը կարծե՞ն որ անոնք հիւանդ չեն ըլլար։ Այն բժիշկներ որք այցելած են վայրենի ժողովրդոց, դատ են տուէլ, անոնց կանանց քով, անլուժելի հիւանդութիւններ և ի ծանրի հատակի, հիւանդութիւններ որոնք բացարձակապէս ծննդաբերութենէ ետքը սաստկացած են։ Տօքթ. Դէվրնօ զոր յիշեցինք վերը, յաճախ տեսած է այս բանը Բիւրեի Հնդկուհեաց կամ Կէս-հնդկուհեաց քով երբ ուսուցիչ եղած էր նա Սանդիակոյի Համալսարանին մէջ։ Շատ բժիշկներ որք գիւղերու մէջ բժշկութիւն կ'ընեն, ըսած են Տօքթ. Նարիսսի որ նոյն կարգի հիւանդութիւնք շատ կը գտնուին գիւղացի կանանց քով. սակայն ատոնք այնպիսի հիւանդութեանց համար քիչ անգամ բժշկի խորհուրդ կը հարցնեն, անոր համար կը կարծուի որ քիչ կայ։

Ժամանակէն առաջ դուրս ելնելն այնպիսի հիւանդութեանց տեղի կուտայ որք իւրաքանչիւր ամիսութեան կը դասապարանն կենք։ Կրունվալտ (Սէնթ-Բեռնարդուրկէ) թաղամասը մը հրատարակած է յորում կ'ըսէ թէ 35 տարիքէն պակաս, ամուսնացած կամ այնպէս ապրող 900 կանանց 500ը ամուլ էին, որոց 190 ը ի ծննդաբերութեան։

Թերեւս չափազանցութիւն ըլլայ այս թուահամարին մէջ, կամ այնպէս պատահած. սակայն անուրանալի է որ նոյն իսկ Հայոց մէջ ամբոխիւնը շատ կը տեսնուի։

Ինչպէս կ'երեւի այս հանգամանքներէն, այս խնդիրն ընկերական տեսակէտով ալ մեծ կարեւորութիւն ունի։ Ուստի կ'արժէ որ ամէն ոք դրուն և մինչև իսկ ժողովրդական քարոզներ ոգուին անոր վրայ։

Տ.Ք.Թ. Ռ. ՌՕԶԻՆՍՈՆ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԳ.

Բան մը մի գնէք առանց նախապէս այցելելու ԼՈՒՎՐԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԵՐՆ, Բերա, Բասաժ Հաճօրալը, Թիւ 7-8։ Ցառաջիկայ երեքշաբթի 9 21 յունվար 1889 և յաջորդ օրերն պիտի սկսի վաճառատանդէս ամէն տեսակ ապրանաց, հիրդ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ԳՆԵՐՈՎ։ Այս բանս կը լինի գործարանատերաց հետ համաձայնութեամբ, ոմանք եղանակին համար բաղբաղին նոր ապրանքներ ձեռք բերելու համար։ Լուվրի վաճառատանց մէջ ի վաճառ հանուած ապրանք են՝ Մետաքսեղէնք, Բրդեղէնք, Թաւիշք, Մուշտակք, Ֆանդէզի կերպասներ պարանոնդէսի համար. Ամեն տեսակ Շղարշներ, Տանթէլաներ Բասմանդրբի. Ժապաւէնք, կալոն, Մանշոն, Հողմանարք և պերճանաց ու քմահաճոյքի ուրիշ հազարաւոր առարկայներ։

Առիթը մէկ հատիկ է. թո՛ղ ամէն ոք օգտուի։ Ն. ԹԻՊԼԻՐԻՍՍ ԵՒ ԸՆԿ.

8 9—15

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑԻ ԹԷՅԻ

ԷՄ. ՊՕԼԱՊՈՆԻ ԵՒ ԸՆԿ.

ՅԻԳԴԱԿԻ ՆԵՐԱԾՈՒՄՆ

Զինաստանէն, Հնդկաստանէն եւ Ճաբոնէն

12 — Պ-ւթ, Ճեբլ-ալ-ֆեխ, — 12
Լիսեր Եֆենտիի վաճառատանց դիմաց

ՆԵՐԱԾՈՒՄՆ—ԱՐՏԱԾՈՒՄՆ

Քան տարիէ ի վեր Թէյի մեծագոյնակ առևտուր ընելով, գոնտիպով ղրկելով զայնս ի Ամերիկա և Պարկաստան, բազմալեռ անձանց ինդրանաց վերայ որոշեցինք քաղաքիս մէջ Թէյեն կենդրական վաճառատուն մը հաստատել «մեծագոյնակ» եւ «փոքրագոյնակ» վաճառատանց համար։ Վաճառականք, գեղավաճառք, նպարավաճառք եւ բնակիչներն՝ որք վերոյհիշեալ ձրան պատճառաւ իրենց պարարը կը պատրաստեն, եւ անոնք որ գ'ուզեն ոչ միայն լաւ, հապա նաեւ գաժան թէյ ունենալ, կը հրաւիրուին այցելել «Թէյի մեծ մթերանոցները» եւ գոհ պիտի մնան։ 26

Տուփերուն վր

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

96

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԻ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,243,127
ՀԱՍՈՑԹ 1887 ՏԱՐԻՈՅ 1,932,350

ՆՕՐԹՀՐԸՆ ԷՋՈՒՐԸՆԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,421,200
ՀԱՍՈՑԹ 1887 ՏԱՐԻՈՅ 946,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ուսեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած գրասենեակն Գալատիոյ մեծ գումարներ ապահովադրողաց կրնան վճարեալ գիրենք ներկայացնել նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար միայն տարեկան տուժած վնասին 15,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼԻՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամագրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Զալաթիա Գօմիսիոն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՄԵՐՈՒԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

Յ. ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՍԻԼԻԱ

Կ'ընդունին ամէն տեսակ արտածութեան եւ ներածութեան ապրանաց յանձնարարութիւններ որք կը գործադրուին շահաւէտ կերպով եւ նպաստաւոր պայմաններով. հասցէ O. Séropian & Cie Marseille. հեռագրոց համար, Séropian Marseille.

(61

La Compagnie d'Assurences La Mannheim
ET
La Compagnie de Ré-Assurances de Mannheim

Ի ՄԱՆՀԱՅՄ

ԸՆԴԴԷՄ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՎՏԱՆԳԱՑ

Ամբողջ դրամագլուխ 12,500,000 ֆրանք
Պահեստի » 2,825,000 ֆրանք

Կ'ապահովագրուին դրամ, թանկագին մետաղ, արժէթուղթ, գոհարեղէն եւ պարուսնակող ծրարներ, որք յանձնուած են ամէնեցի թղթատարական փարշութեանց կամ փոխադրութեան ընկերութեանց։

Վերոյիշեալ ապահովագրութիւնք կը կատարուին La Mannheim C^e d'Assurances et la Cie de Ré-Assurances de Mannheim ընկերութեանց կողմէ որք ի միասին ունին 30,500,000 Ֆրանք։

Կ'ապահովագրուին շոգենաւով, երկաթուղով առագաստանաւով փոխադրուած ապրանքներ։

Գիները շատ չափաւոր են և պայմանները շատ ապահով։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ

Տ. ԼԸՊԼ ԵՒ ՎԻԴՈՐ ՈՐԴԻ

221 Ընդհանուր Գործակատար է Կ. Պոլիս այր երկու Ընկերութիւնք

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

THE LAMUTU ACCIDENT ASSOCIATION LIMITED

ԱՐԿԱՏԻ ՀԱՄԱՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Եւրոպական Գրամագլուխ 100000 անգլ. ոսկի ամբողջ ստորագրուած

ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ՄՈՒՐՀԱԿԻՑ

Տարեկան 4 ոսկւոյ օրական մը կ'ապահովէ 1000 ոսկի, Մահուան կամ Մշտական և բացարձակ անկարողութեան պարագայի մէջ։
333 ոսկի, Մշտական և մասնական անկարողութեան պարագայի մէջ։
Շաբաթական 6 ոսկի, առժամեայ անկարողութեան պարագայի մէջ, թէ ամբողջական և թէ մասնական։

GLASGOW & LONDON ԿԼԱՍԿՕՈՒ ԵՒՍ ԼԸՆԴՐԷՆ

Դրամագլուխ 300,000 Անգլիական ոսկի

Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործակալք ՀԱՅՄ ՆԵԼԲԱՐԳ եւ ԸՆԿ.

(171) Պոլիս, Սուլթան Համամ, Սայտիէ խան, թիւ 13, 14, 15

ՖՐԱՆՔՕ-ՀՕՆԿՐՈՒԱԶ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԻՍԹԻՏԱՒԷԱԹ

ՀԱՆԴԵՐՁ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Արտօնեալ գրամագլուխ 20,000,000
Գանձեալ » 10,000,000
Մահուան արկածից դէմ պահեստի 12,000,000

Արեւելեայ Ցեղերէն. Մ. Լեժէն Բաքալար
» Լեզուագէտ գործակալ և քննիչ. Մ. Նալբանդեան Եղբարներ
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳԼԽԱՒՈՐ ԳԱՂՈՒԱԾՈՅ ԳԱՐԾԱԿԱԼՔ

Տեսաբ Պալեօղեան և Պալբքեան Զմիւռնիա. Գասպարեան և Տարկամանեան Ատանա. Գ. և Մ. Սերեան Հալէպ. Բ. Շերէֆիէտտին և Տէրտնեան Ամասիա և Սպարթա. Սիմէօն Տէյիրմէնճի օղլու Քոնեա, ևն ևն։

Ֆրանսօ-Հունգարական կենաց անանուն ընկերութիւնը թիւա դիւրամատչելի պայմաններով մահուան դէմ ապահովութիւններ կընդունի, ներկայիս փոքր սպայոց և աղքատաց ի չափահասութեան վճարելի պայմանաւ։

Ասելիքդ կը հասարակաց ըսել թէ ամէն ընտանեաց և զատակաց ակռ անձանց իբր նուիրական պարտականութիւն մ'է տարեկան փոքրիկ զոհողութեամբ մը իւր կեանքն և իւր զատակաց ապագան ապահովել։ կամ ի ծերութեան օրերու և կամ յետ մահու իւր տրելի կիներն և զատակները, պղջատութեան սոսկալի հիւանդներն հեռի պահելու համար ազատ հասարակութեան լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմք Ֆրանսօ-Հունգարական ընկերութեան շահաւէտ պայմաններուն և վճարակատարութեան մասնաւոր տեսակներուն որ մէն մի տարի Պիւտապէշի մէջ ի ներկայութեան կոչուած ազատ ատենի մը կուենան, մէն մի շահող թիւ 100 անգլիական ոսկի չտեղով պարտաւոր։

Աւելի ընդարձակ և կարեւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար դիմել առ զարշուիթիւն։ Ամէն լեզուէ յայտարարութիւնք ձրի կը տրուին։

Գոհունակութեամբ կը ծանուցանենք յարգոյ հասարակութեան թէ, ընկերութիւնս 1885 յունվար 1էն մինչ 1886 տարւոյն յունվար 1ի ընդհանուր գործողութեանց հաշուեցուցակին, (վերջացեալ Ա-սարէյ-Հունգարական կառավարութիւնէն ներկայ եղածոց նախարարներն) պահեստի գումարին վրայ 2 միլիոն ֆրանգի պատուիրակի գումարի մը յաւելում դոյացած է, որով անցեալ տարւոյն 10 միլիոն պահեստի գումարը ներկային 12 միլիոն է։ 286

ՄԱԴԴՈՆԻ

ԿԻՍԱՀԻՊԼԸՐ

ՀԱՆԳԻՍՑԻՆ ԲՆԱԿԱՆ ՋՈՒՐ

Կալաքարային թթուուտ աղբիւր ամենամաքուր

ՍԵՂԱՆԻ ԼՍԻԱԳՈՅՆ ԵՒ ՁՈՎԱԲԱՐ ԸՍԳԵԼԻ

Հաղթու, խռչփոցի բորբոքմանց, ստամոքսի և աղեաց համար յանձնարարեալ։

Հայերիկս Մադդոնի, Գարլսպատ և Վիեննա 47

ԴԵՂ, ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Ջերմիր Այէրի ջերմային հիւանդութեանց այս դեղն՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսերէնից, է գատանոյշ եւ ապագու կազդուրիչ ամէն տեսակի ֆիզիկական ծանոյ տրմանց, որ յատուկ կուգան ճնճղանման կարերու ջերմին կրնալիցի վատ ու ապահանալ օդերէն, որոնց օդատարութիւնը և ապաքինիչ ստոյգ յատկութիւնը երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ստոյգ գիտուածքներն։

Այս ֆիզիկական խոնգ արանմերն յատուկ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անջիւրերի ներքին միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով՝ կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն ինարգը, և յատուկ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն, որոց ազդունները արուած է. ջերմն և սարսուռ, թագուն ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհատակ ջերմն, մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորում օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մեծաքանակ ապականեալ և թունաւորեալ ճահիճներէ կամ ճախճախուտ փայրերէ երբեմն ժամանակ նիւթերով, կամ բաց ոգեանցներէ և մեռելներու ծակտիներէն ելած թունաւոր կաղբերով, զորս մարդիկ կը ծծեն ինչասութեամբ։

Այլերի ջերմն ու տենդից դեղն կը ջրէ այդ թունաւոր նիւթից կամ կաղբերու ազդեցութիւնը և դարձ կը փոխէ զայն մարմնոյն մէջեն, որպ գործածութիւնն ստուգապէս անվնաս և անվնաս է և օգուտն ստոյգ, մինչ ի՛ն տրուած հրահանգից համեմատ գործածուի։ Կը ծախսուի Միացեալ Նահանգներու Ամերիկեան մասնաւորապես և ընկերքաց Ամերիկեան մասնաւորապես մէջ և Գալիֆոռնիա Կուսակալ Ֆուսպոյ։ 166

Արտադրող Ս. ՏԱՄՍՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՀՈՋԻ. ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՓՐՈՆՇԻԹԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՅՐՏՍՈՒՈՒԹ ԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

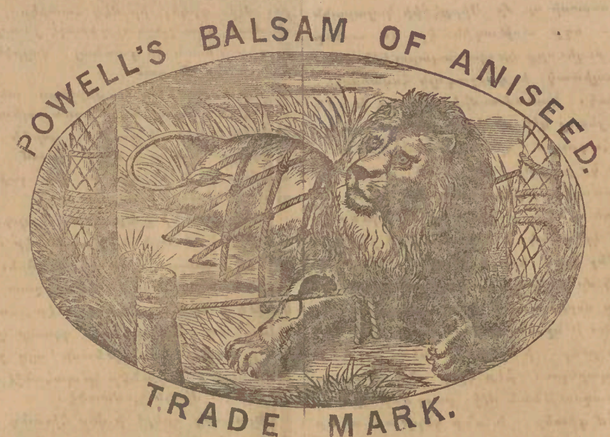

ՇՆՉ ՓՈՂԻ ԵՒ ԽՌՉԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴԻ ԹԵՒԱՆՑ դէմ Լոր ապահով գարման այս դեղն վաչեալ Հարաւ միշտ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զոր Պ. Բաուէլ կ'ստանայ անոնցմէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անդլիոյ թագուհւոյն Նէրվի թեմնանոթարանին վրայ, ի Ռ.Ի.Բ. Ակվարիա

«Սիրելի պարոն. Բան որում կը նկատուի յամառ հարգ մը որ գիտերը կ'ստացուբ ինձ քանալ և ցերեկանգիստ անցուցեալ, վասն. կոմս Քարթնէս յանձնարարելոյ ձեր անզուգական բալասանին անիսանի հատիներով և կրնամ հաստատել ձեզ թէ առաջին գործածութենէն իսկ զգալի բարւոքում կրեցի, առանց իսկ պէտք ունենալու գործերս դադրցնելու, և առաջին ամբոյ արուսաբ բոլորովին բուժեց զիս։ Ուստի անոր ազդեցութեան վրայ ունեցած մեծ վստահութեամբս կը յանձնարարեմ զայն այլոց։

(Որ.) Ա. ԼԻՆԶԼԻ, Վեգլի թեմնանոթարանէն.

Կը վաճառուի ամէն դեղատանց և արտօնեալ դեղերու վաճառատանց քով. տիրը 1 շիլին 1½ բենսի, 2 շիլին 3 բենսի և 11 շիլինի։—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՈՄԱՍ ԲՕՈՒԼԻՆ, 4, Ալպիոն Բալէյս, Պլաքֆրիարս բրա, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պոլսոյ ներկայացուցչին քով

76 Մ. ԷՅՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անդլիական Ընդհանուր Մթերանոց, Վալալոտա, պահեստանոցին քով, հայատառ Թրամուէյից, 95 և 97

ՐՈՊԷՆՍՈՆ

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ԱՃԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԲՈՒԼՃԻ ԵՒ ԼԻՊԹԵՄԵԱԴԻՍԻ

Ի Պոլիս Սուլթան Համամ Աչք Էֆենտի թաղը թիւ 15 և 17

Կը վաճառուի մեծ և փոքր քանակութեամբ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԼԻԲԻՏԱՍԻՈՆ

Այս վաղեմի և հռչակաւոր մթերանոցին մէջ տարօրինակ ածանութեամբ կը վաճառուին Եւրոպայի զանազան քաղաքներէն վերջին նորաձեւութեանց համաձայն բերուած արանց և կանանց յատուկ ամէն տեսակ հերմակեղէնք հովանոցք, գաւազանք, կանանց յատուկ զգեստեղէնք և այլն։ Բաւական է անգամ մը այցելել ՐՈՊԷՆՍՈՆԻ մթերանոցը տեսնելու համար ապրանաց գեղեցկութիւնը, գեղեցկութիւնն և գներու այնպիսի ածանութիւն որ գործարանի գնոյն կը հաւասարի և չկրնար մրցող մը ունենալ։

Գիներն որոշուած են Օսմանեան ոսկին 108 դրուշի հաշուով։ 5

ԳՈԼԻՄԷՆԻ ԳԻՆԻՆ հեշտահամ և կազդուրիչ ըմպելի մ'է, բաղադրեալ Բորդոյի գինեի, Լիէպիկի մսի հիւթի և Մալթի հիւթէն, կազմելով այսպէս անուշանող, զօրաւոր և գրգռիչ խառնուրդ մը, որ թէ առողջ և թէ անկար մարդոց համար լաւ է հաւասարապէս։

Բժշկական հանդուսարանն հաւանած է նոա և բազմաթիւ նշանաւոր բժիշկներէ յանձնարարեալ է։ ՀԱՅՐԻ ԱՌԵԼԻ ԹԻԹԵՂ զոր ած են իրենց վկայութիւններն։ Աստ կը թարգմանենք վկայութիւնն տարեր

Թ. ՐԷՃԻՆԱԼԴ ՃՈՆԷՍ, Մ. Բ. Ս. Ս. Լ. Լ. Մ. Բ. Ս. Բ. Ճ.ԵՒ ԸՆԿ.

26, Լորտ Բոտ և 24 Համիլդէն Ագուէյր

Պրէնիֆտ, 2 սեպտեմբեր 1888

Պարոնայք — Ի նկատ առնելով խարդախ մրգոյնոն մը հանած գանազան լուրերը, կը փափաքիմ յայտնապէս գրուցել ձեզ թէ որչափ գոհ եմ ձեր Մալթի և Մալթի պատրաստութենէն։ Քանի քանի անգամներ տեսած եմ սաստ առողջարար ազդեցութիւնն այն հիւանդութեանց վրայ որոց համար պատուիրած եմ դայն, և ինչ ինչ պարագայից մէջ ձեռք բերած եմ հրաշալի արդիւնքներ զորս պարզ գինեն (առանց մսոյ) չպիտի կրնար տալ։

Ընդունելիցէք, և այլն և այլն

Թ. ՐԷՃԻՆԱԼԴ ՃՈՆԷՍ

Ի վերջոյ, մայրաքաղաքիս գլխաւոր բժիշկք ջերմապէս յանձնարարած են զայն։

Հարցնել ԳՈԼԻՄԷՆԻ ԳԻՆԻՆ Լիէպիկի մսի և Մալթի խառնուրդով գրգռանալ կեղծերէն։

Դիմեցէք ստորագրեալին, միակ գործակալ ի Թուրքիա Գոլիման և ընկերութեան գործարանին

Ս. Ճորճ Նորուիչ և Լոնտոն։ ԷՅՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ, պահեստանոցին քով, կայսրան Գալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյից- թիւ 95 և 97, Գալաթիա 80

ՆՈՒՊԻԱԿԱՆ ՍԵՐԿ

Խիստ յարմար է ներկելու համար կոշիկներն որք առաջին անգամն կը փայլին, առանց խոզանակելու պէտք ունենալու։ Այս փայլն, որ նշանաւոր պայծառութիւն մ'ունի, ամբողջ շաբաթ մը կը տեւէ։ Կոշիկներն անթափանցելի կ'ըլլան ջուրի և խոնաւութեան։ Ջիրմը կամ ուրիշ ապտեղութիւնները դիւրաւ կը վերցուին թիրած լաթով մը, առանց փոխելու ներկին փայլը կամ գոյնը։

Նոա ներկը կը յարմարի արանց և կանանց ամէն տեսակ կոշիկներու։ Կարելի է գործածել զայն նորոգելու համար ճամբորդութեան կաշեայ անասունները։

Գործածման եղանակ։ Ներկիչի առաջին խնամով սրբել, այնպէս որ հին ներկին հետք չմնայ։ Ապա փայլուն հեղուկին բանալ, կամ սպունգի տորով մը կամ վրձնով։ Թրջուած մասերը ոտքին ինքնին կը չորնայ։

Զգուշանալ ներկերեն։

Ընդհանուր Գեղեցկատեղին է ԷՅՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վալալոտա, Պահեստանոցին քով, կայսրան Գալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյից, թիւ 95 և 97, Գալաթիա։ 78

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԵՒ ՑԻՇԵՑԷՔ

Եթէ կ'ուզէք ընտիր և լաւ տեսակէ ապրանքներ ունենալ, դիմեցէք ի վաճառատունն

ԷՅՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

(Հիմնեալ 1854 թ.)

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ի վարաբաղաքիս, որ խիստ չափաւոր գներով առաջնակարգ ապրանքներ միայն կը վաճառէ։

Ամէն շաբաթ նոր ապրանքներ կ'ստացուին հոն, ընտիր, ռէց, կորտէ, պանիր, պոռնիմատ, էրթիքատ, ջրի, ռէվելց ըմպելիք, հոդաբեր նիւթեր, դեղեր, էնդիական պատրաստութիւններ, ծործեալ դեղեր, և այլ և այլն։

Գ. Գարուանա յանձն կ'առնու անմիջապէս գործարանատեղից ապարել և բերել տալ յանախորդի մը ուզած ո և է նիւթ որ մթերանոցին մէջ չգտնուիր։

Դիմեցէք հասցէն

ԷՅՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

95 և 97, Սիւքսէք Գալատրրոմ, Վալալոտա, Կայսրան Թրամուէյից, Գալաթիա-Շիշլիի, Գալաթիա։ 231

ՍԳՈԹԻ ՕՇԱՐԱԿ

(EMULSION SCOTT)

ՄԱՐԻՆ ԶԿԱՆ ԶԱՌՏ ԻՒՂ

Ի՞նչ-ի՞նչ որ ջրով և սոդայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՄԱՐԻՆԻ և ՍՈՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք

Կարիճ-ցաւի ախորժանամ է

Մարիս ձկան հոտ մարդի բոլոր յատկութիւններն զատ, իրաքանչիւրներ և յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ծռազծութիւնը

Բիւրիւններն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, գեղեցիկ է, և ամէնէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն, կը վաճառուի գրաւոր գեղագիտաց և դեղագործաց քով։ Գործակատարք են Համիլտոն և Հիրնէլ, Պոլիս։ 176

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՑՐԻՅԷԻ

ՇՈՒԵՆԱՒՈՒՌ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՅՈՒՅԱԿԸ

1889 Յունվ. 1 Կիրակի օրէն սկսեալ մինչև ցետոր տեսր.

Բաց է Ամենայն օրերն) Եւրոպական Խնդրոյ
կամարքն Ամենայն ընդունելութիւնք ի Ամենայն-ին
ժ. ... ...

2 30 Եկեղեցի. Պեպպալ. Պեպլիք. Թարգ. Եկենք. Մեկ. Ի. Հիսար (Ի. Հիսարի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 18
3 30 Եկեղեցի. Պեպ. Պեպլիք. Թարգ. Եկենք. Մեկ. Ի. Հիսար Պեպլիք (Ամենայ շաբ հետ պիտի հաղորդակցի) 34
4 45 Եկեղեցի. Պեպ. Պեպլիք. Թարգ. Եկենք. Մեկ. Ի. Հիսար Պեպլիք. Գուրբ. Օրթ. Պեպլիք 28
6 15 Եկեղեցի. Պեպ. Պեպլ. Թարգ. Եկենք. Մեկ. Պեպ. Ի. Հիսար Պեպլիք. Գուրբ. Օրթ. Պեպլիք. 1
7 — Եկեղեցի. Պեպ. Պեպլիք. Թարգ. Պեպլիքով Բաշ. Եկենք. Մեկ. Դանրբ. Ամենայ Հիսարի Գրեպ. Զենկ. Պեպլիք. Գուրբ. Պեպլիք. Իսկ. 25
8 15 Ա. և Ի. Գալատ. Եկեղեցի Մեպ. Պեպ. Ամենայ Հիսարի Ի. Հիսար Պեպլիք Ամենայ Գուրբ. Օրթ. Պեպլիք. 19
10 — Մեկ. Գալատ. Եկեղեցի. Մեկ. Ի. Հիսար Պեպլիք. Գուրբ. Պեպ. 21

Բաց է Ամենայ օրերն) Կամարքն Եւրոպական
Եկեղ. Էրենիւ-ի շոգենաւոց ժամերը

2 — Եկենք. Մեկ. Գալ. Ի. Հիսար Պեպլիք Գրեպ. Գուրբ. Օրթ. Պեպլիք. 20
2 — Եկեղ. Ամեն. Գուրբ. Օրթ. Պեպլիք. 1
3 — Պեպլիք Ամեն. Գուրբ. Օրթ. Պեպլիք. 25
3 20 Ի. Հիսար Պեպլիք Ամեն. Գուրբ. Օրթ. Պեպլիք. Գալատայ 33
4 — Ամեն. Գուրբ. Օրթ. Պեպլիք. 23
4 35 Պեպլիք Ամեն. Գուրբ. Օրթ. Պեպլիք. Գալ. 21
10 50 Հիսարեն ուղղակի կամարջ 1
11 20 Պեպլիքեն ուղղակի կամարջ 25

Գիւղական Եկեղեցի շոգենաւ
2 — Ամեն. Եկեղ. Պեպ. Գուրբ. Գալ 28
2 15 Պեպլիքով Բաշալ. Զուպ. Գանդ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. պիտի հաղորդ.) 23
2 45 Ի. Ա. Գալատ Մեպ. Պեպլ. Թարգ. Պեպ. Բաշալ Զուպուգ. Գանդ. Ա. Հիսար Գանտի. Վանիք. Զենկ. Պեպ. Գուրբ. (Ուրբաթի օրերը ժ. 3 15 իսկ միւսաց) 19
2 50 Գանտ. Վանիք. Զենկ. Պեպ. Գուրբ. Գիւղական 21
3 35 Զենկ. Պեպ. Գուրբ Իսկ. 1
4 50 Գանտ. Վան. Զենկ. Պեպ. Գուրբ. Իսկ. (Բացի ուրբաթէ) 18
5 — Պեպ. Բաշալ. Զուպ. Գանդ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զենկ. Պեպ. Գուրբ. Պեպլիք. 20
7 — Միրի. Ի. Ա. Հիսար Գանտ. Ամեն. Զենկ. Պեպ. Օրթ. Գուրբ. Պեպլիք. Իսկ. 33
9 — Պեպլիք. Թարգ. Պեպ. Գուրբ Բաշալ. Գանդ. Ա. Հիսար Գանտի. Վանիք. Զենկ. Պեպ. Գուրբ. Գուրբ. Իսկ. (Ուրբաթի օրերը Պուպուզլու) 23
10 20 Գանտիրի Զենկիլ. 28
11 — Գուրկիսմենտ. Զենկ. Ուղղակի Կամարջ (Բացի ուրբաթէ) 20

(Բաց է Ամենայ օրերն) Կամարքն Եւրոպական
Եկեղ. Էրենիւ-ի շոգենաւոց ժամերը

3 — Պեպլիք. Սրթ. Ամեն. Պեպլիք Ի. Հիսար Մեկ. Եկենք. Թար. Պեպլ. Եկեղ. Մեկ. Սենիմահալլե 28
3 45 Գալատ. Իսկ. Պեպլիք. Գուրբ. Օրթ. Պեպլեր. Զենկ. Ամեն. Գանտ. Ա. և Ի. Հիսար Գանտի. Մեկ. Եկենք. Թար. Պեպ. Եկեղ. Սենիմահալլե 25
4 30 Պեպլիք. Օրթ. Գուրբ. Ամեն. Պեպլիք Ի. Հիսար Պեպ. Եկենք. Թարգ. Պեպ. Եկենք. 1
5 15 Իսկ. Պեպլիք. Գուրբ. Օրթ. Պեպ. Զենկ. Ամեն. Գանտ. Ա. և Ի. Հիսար Գանտ. Մեկ. 33
6 — Գալատ. Պեպլիք. Օրթ. Գուրբ. Ամեն. Պեպլիք. Ի. Հիսար Միրի Սենիմ. Եկենք. Թարգ. Պեպ. Մեկ. Եկենք. և Գալատաներ 19
7 — Պեպլիք. Իսկ. Գուրբ. Օրթ. Պեպլեր. Զենկ. Ամեն. Գանտ. Ա. և Ի. Հիսար Միրիսեն Եկենք. Թարգ. Պեպլիք. 23
8 30 Պեպլիք. Օրթ. Ամեն. Ի. Հիսար Մեկ. Եկենք. Թարգ. Մեկ. Պեպ. 21
10 30 Հիսար Պեպ. Միրի. Սենիմ. Եկենք. Թարգ. Պեպլիքներ. Մեկ. Եկենք. 18
11 10 Եկենք. Թարգ. Պեպ. Մեկ. Սենիմ. 19
11 35 Պեպլեր Ի. Հիսար Պեպ. Միրի. Սենիմ. Եկենք. 20

Կամարքեն Ուրբաթական Եկեղեցական շոգենաւոց ժամերը

3 30 Ուղղակի Ամենայ ... 23
4 — Ուղղակի Պեպլեր 21
9 55 Պեպլիք. Օրթ. Գուրբ. Ամեն. Պեպ. Ի. Հիսար (Ի ... շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 1
10 35 Պեպլիք. Օրթ. Գուրբ. Ամենայ. Պեպլեր 26
11 20 Գալ. Պեպլիք. Օրթ. Գուրբ. Ամենայ. Պեպլեր Ի. Հիսար Պեպ. Գալատայ. 28
11 40 Պեպլիք. Օրթ. Գուրբ. Ամեն. Պեպլեր 1
12 — Պեպլիք. Օրթ. Գուրբ. Ամենայ. 25

Կամարքեն Ուրբաթական Եկեղեցական շոգենաւոց ժամերը

3 — Ուղղակի Զենկիլեղբեղ 1
3 30 Իսկ. Գալ. Պեպ. Զենկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանտ. Զուպուգ. Բ. պիտի Պեպ. 20
4 15 Ուղղակի Գանտիրի (Բացի ուրբաթէ) 18
9 25 Պեպլիքեղ. Գալատեանց. Պեպլեր. Զենկել. Վանիք. Գանտի. (Գալատեանց գացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 28
10 5 Գանտիրի Ա. Հիսար Գանտ. Զուպ. Բաշալ. Պեպ. Թարգ. Մեշալրդ. Գալատաներ 34
10 40 Իսկ. Գալ. (Բացի ուրբաթէ) 20
10 50 Պեպլիք. Գալատ. Պեպլեր. Զենկել. Վան. Գանտ. Պեպ. (Ուրբաթի օրերը Իսկ. Գանտ. շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) 38
11 20 Գանտիր. Ա. Հիսար Գանտը. Զուպ. Բաշալ. Պեպ. օգ 3
11 45 Գալատ. Գալ. Պեպ. Զենկ. Վանիք. 21

Ծան. —Օդը մեղապաս եղած ատեն, շոգենաւերը իրենց գանուած տեղը պիտի մնան։

181